
NOKIAN KAUPUNKI

Keskustan osayleiskaavan muutos, Kylmänojanpuisto ja Penttilänpuisto

Selostus

19.12.2018

Tarkastus **10.1.2019**
 Päivämäärä **19.12.2018**
 Laatijat **Minna Lehtonen, Tanja Konstari**
 Tarkastaja **Kirsikka Siik**
 Hyväksyjä **Hannu Eerikäinen**
 Kuvaus **Keskustan osayleiskaavan muutos, Kylmänojanpuisto ja Penttilänpuisto**

Selostus koskee 19.12.2018 päivättyjä luonnosvaiheen osayleiskaavakarttoja (luonnosvaihtoehdot 1 ja 2)

Viite **1510039615**

Keskustan osayleiskaavan muutos, Kylmänojanpuisto ja Penttilänpuisto laaditaan yhteistyönä Nokian kaupungin (kaavoittava viranomainen ja työn tilaaja) ja Ramboll Finland Oy:n (kaavan laatija) kesken.

KAAVOITTAVA TAHO (tilaaja):

Nokian kaupunki

Harjukatu 21
37100 Nokia

Kaavoitusarkkitehti
Hannu Eerikäinen
p. 040 133 4266
sähköposti: hannu.eerikainen@nokiankaupunki.fi

KAAVAN LAATIJA (konsultti):

Ramboll Finland Oy

Kirsikka Siik (YKS 575)
yksikön päällikkö, arkkitehti SAFA
kirsikka.siik(a)ramboll.fi
p. 050 324 5527

Tanja Konstari
suunnittelija, FM
tanja.konstari(a)ramboll.fi
p. 040 652 6635

SISÄLTÖ

1.	JOHDANTO	4
1.1	Suunnittelualueen sijainti ja laajuus	4
1.2	Osayleiskaavan muutoksen tausta, tarkoitus ja oikeusvaikutus	4
1.3	Maankäyttö- ja rakennuslain yleiskaavoitukselle asettamat vaatimukset	5
1.4	Prosessin aikana syntyneet tai muuten tarkentuneet tavoitteet	6
1.5	Suunnitteluprosessi	6
2.	OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS	7
2.1	Aloituvaiheen vuorovaikutus sekä valmisteluvaiheen (kaavan luonnosvaihe) kuuleminen ja esittelytilaisuus	8
2.2	Ehdotusvaiheen kuuleminen ja esittelytilaisuus	8
2.3	Muu yhteydenpito	9
3.	SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT	9
3.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)	9
3.2	Kaavatilanne	9
3.3	Rakennusjärjestys	13
3.4	Pohjakartta ja rakennustiedot	13
3.5	Maanomistus	13
3.6	Aluetta koskevat muut selvitykset ja suunnitelmat	13
3.7	Rakennettu ympäristö	14
3.8	Luonnonympäristö	18
3.9	Topografia, maaperä ja rakennettavuus	21
3.10	Vesistöt ja vesitalous	21
3.11	Maisema	22
3.12	Arvokkaat kulttuuriympäristöt ja -kohteet	25
3.13	Muinaisjäännökset	27
3.14	Väestö, elinkeinot ja palvelut	27
3.15	Virkistys	28
3.16	Liikenne	29
3.17	Tekniset verkostot	29
4.	OSAYLEISKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET	30
4.1	Vaihtoehtojen tutkiminen idealuonnostasolla	30
4.2	Kaavaluonnosvaihtoehdot	33
5.	OSAYLEISKAVALUONNOKSEN KUVAUS, VE 1	34
5.1	Yleiskuvaus, rakenne ja mitoitus (VE 1)	35
5.2	Kaavamerkinnot ja -määräykset (VE 1)	35
6.	OSAYLEISKAVALUONNOKSEN KUVAUS, VE 2	36
6.1	Yleiskuvaus, rakenne ja mitoitus (VE 2)	36
6.2	Kaavamerkinnot ja -määräykset (VE 2)	37
7.	VAIHTOEHTOJEN VAIKUTUKSET	37
8.	OSAYLEISKAAVAN SUHDE VALTAKUNNALLISIIN ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEISIIN JA MAAKUNTAKAAVAAN	40
8.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	40
8.2	Kaavan suhde maakuntakaavaan	40
9.	KAAVAN TOTEUTTAMINEN JA SEURANTA	41

LIITTEET

Liite 1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 1.12.2017 (päivitetty 19.12.2018)

Liite 2. Vastineraportti

LUETTELO MUISTA KAAVAA KOSKEVISTA ASIAKIRJOISTA, TAUSTASELVITYKSI- SISTÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA

Taustaselvitykset

- Maisemaselvitys (Ramboll 2018)
- Luontoselvitys (Ramboll 2018)
- Liikenneselvitys (Ramboll 2018)
- Rakennetun kulttuuriympäristön inventointi (Ramboll 2018)
- Nokian keskustan liikenneselvitys (Ramboll 2011) ja liikenteellinen toimivuustarkastelu (Ramboll 2011)
- Keskustan osayleiskaava, Kulttuuriympäristöselvitys (Selvitystyö Ahola / Teija Ahola 2010)
- Keskustan yleiskaavan muutosalueen muinaisjäänösinventointi (Mikroliitti Oy / Tapani Rostedt ja Timo Jussila 2010)
- Arvio keskustan täydennysrakentamismahdollisuuksista (Nokian kaupunki 2010)
- Hulevesitulvien alustava arviointi (Nokian kaupunki 2011)
- Nokiareenan ympäristövaikutusten selvitys, Nokiareena Nokian liikuntaverkon osana (Ri-bek Ylä Oy / Jarmo Seppä ja Nokian kaupunki 2011)
- Keskustan osayleiskaava 2030, selostus (Nokian kaupunki 2012)
- Nokian liikuntapuisto, Yleissuunnitelma (Nokian kaupunki 2012)

www-lähteet ja kartta-aineistot

- **Liikennevirasto**. Digiroad. <https://julkinen.liikennevirasto.fi/oskari/>, haettu 10.12.2018
- **Geologian tutkimuskeskus** (GTK). Maankamara. Saatavissa: gtkdata.gtk.fi/maanka-mara, haettu 10.12.2018
- **Museovirasto**. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. Saata-vissa: http://www.rky.fi/read/asp/r_default.aspx, saatavuus tarkistettu 10.12.2018
- Nokian kaupungin ja Pirkanmaan liiton kaava-aineistot
- **Paikkatietoikkunan karttapalvelu**. Saatavissa: <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi>, ha-ettu 10.12.2018
- **Suomen ympäristökeskus**. Järviwiki. Saatavissa: <http://www.jarviwiki.fi/wiki/>, haettu 10.12.2018
- **Tilastokeskus**. Kuntien avainluvut. Saatavissa: <http://www.stat.fi/tup/alue/kun-tienavainluvut.html#?year=2017&active1=536&active2=SSS>, haettu 10.12.2018

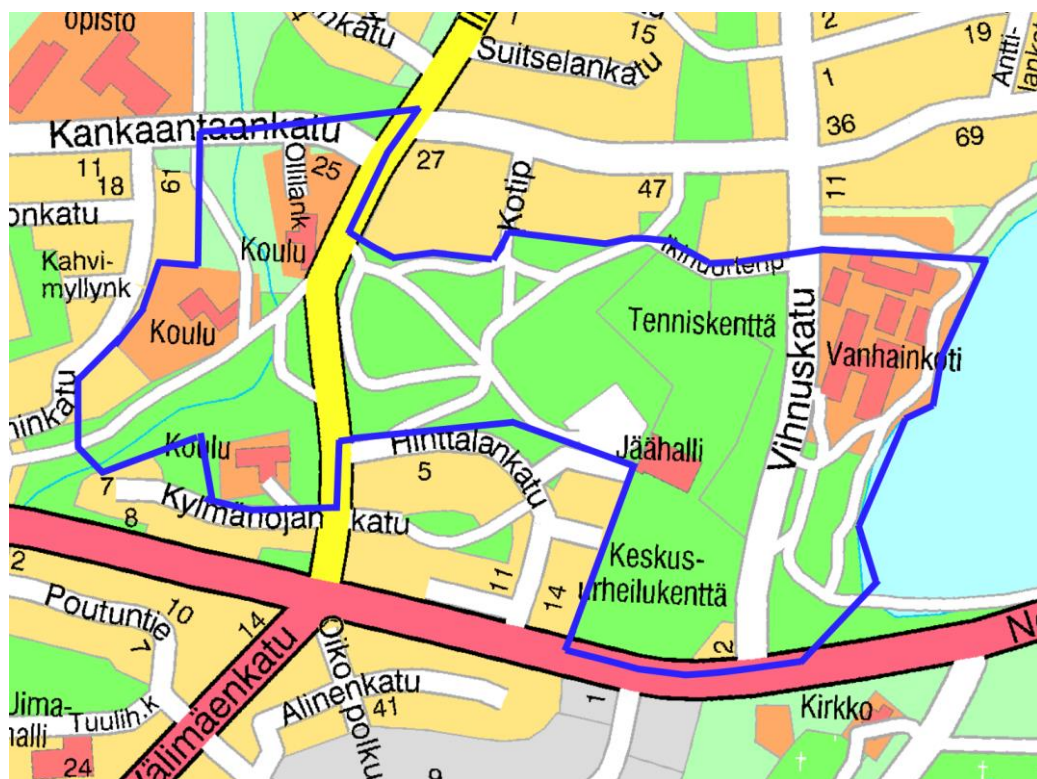
1. JOHDANTO

1.1 Suunnittelualueen sijainti ja laajuus

Suunnittelualue sijaitsee Nokian keskustan välittömässä läheisyydessä, alle kilometrin päässä ydinkeskustasta koilliseen, ja kuuluu Nokian kaupungin toiseen ja kolmanteen kaupunginosaan. Suunnittelualueeseen kuuluvat Kylmänojanpuisto ja sen vieressä olevat nykyiset Kankaantaan alakoulu, Nokianvirran yläkoulun ja Nokian lukion koulukiinteistöt, Penttilänpuisto sekä osa Vihnusjärven rantapuistoa ja Vihnuskodin (vanhuspalvelukeskus) aluetta. Kaava-alueen eteläosassa sijaitsee Hinttalan kotiseutumuseo. Nokianvirran yläkoulun lounaispuolella on päiväkotia.

Suunnittelualue rajautuu pohjoisessa Kankaantaankatuun ja Kankaantaankadun asuinrakennuksiin, idässä Vihnusjärveen, etelässä Nokianvaltatiehen sekä Hinttalankatuun ja lännessä Kyyninkatuun. Suunnittelualueelle kuljetaan Nokianvaltatien, Ilkantien, Vihnuskadun sekä Hinttalankadun kautta.

Suunnittelualueen pinta-ala on noin 39,4 hehtaaria.

Kuva 1. Suunnittelualueen alustava rajausta opaskartalla (Lähde: Nokian kaupunki).

1.2 Osayleiskaavan muutoksen tausta, tarkoitus ja oikeusvaikutus

Osayleiskaavan muutostarve liittyi alun perin Nokian koulukiinteistöjen investointiesitykseen vuosille 2017-2023. Nokian kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 13.11.2017 Nokian perusopetuksen koulujen investoinneista lähivuosille. Kaupunginvaltuuston 13.11.2017 tekemän päätöksen mukaan:

- Kankaantaan koulu ja Nokianvirran koulu yhdistetään yhtenäiskouluksi, joka rakennetaan Penttilänpuistoon Vihnuskadun puoleiselle alueelle.
- Kaavoituspalveluissa aloitetaan välittömästi Penttilänpuiston yleiskaavan ja asemakaavan muutosten valmistelu. Samalla alueesta tehdään kokonaissuunnitelma, jossa huomioidaan myös Vihnuskadun itäpuoli.

- Kaavoituksen tavoitteena on selvittää Penttilänpuiston ja Vihnusrannan rakentamismahdollisuudet ja -tarpeet, muodostaa sijoituspaikka uudelle yhtenäiskoululle sekä tutkia vaihtoehtoja nykyisten koulukiinteistöjen muuttamiseksi kerrostalorakentamiseen. Lisäksi tutkitaan Vihnusrannan rakentamismahdollisuudet.
- Penttilänpuistoon on yhtenäiskoulun lisäksi suunnitteilla monitoimihalli, joka palvelisi mm. koripallo- ja salibandytoimintaa. Lisäksi alueelle tutkitaan uimahallin sijoittamista.
- Kokonaissuunnitelman tärkeänä lähtökohtana on pyrkiä turvaamaan Penttilänpuiston nykyiset virkistyspalvelut kuten jalkapallo-, tennis- ja koripallokentät, frisbeegolfrata ja ulkoilureitit sekä avointa tilaa vapaaseen virkistäytymiseen.
- Koulun ja monitoimihallin rakentaminen Penttilänpuistoon sekä nykyisten koulurakennusten muuttaminen kerrostalorakentamiseen ja Vihnusrannan rakentaminen edellyttävät yleiskaavan muutoksen.

Nokian lukion osalta asia palautettiin sittemmin vielä valmisteltavaksi, koska lukion peruskorjauskustannukset osoittautuivat tarkemman laskennan jälkeen huomattavasti alun perin arvioitua korkeammiksi eikä lukiorakennuksessa voida ilman peruskorjausta toimia enää noin kahta vuotta pidempää aikaa.

Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 11.12.2017 Nokian lukion osalta mm., että:

- Nokian lukion nykyinen kiinteistö puretaan vuonna 1941 ja 1963 rakennettujen osien osalta. Nykyisestä kiinteistöstä säilytetään vuonna 1998 rakennetut auditorio- ja liikuntatilat oheistiloineen. Puretun koulurakennuksen tilalle rakennetaan vuosina 2019 - 2021 noin 3 796 m² suuruinen uudisrakennus.

Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 12.11.2018 kumota 13.11.2017 ja 11.12.2017 tekemänsä investointipäätökset Kankaantaan ja Nokianvirran koulujen sekä Nokian lukion osalta. Kaupunginvaltuusto päätti:

- kumota 13.11.2017 ja 11.12.2017 tekemänsä kouluinvestointipäätökset Kankaantaan ja Nokianvirran koulujen sekä Nokian lukion osalta
- että Nokian lukio siirtyy Tredun Nokian Kankaantaankadun toimipisteen yhteyteen rakennettaviin vuokratiloihin alustavasti sovittujen sopimusehtojen mukaisesti. Investointi valmistuu viimeistään vuoden 2021 loppuun mennessä. Nokian lukion vanhat, kosteusvaurioituneet koulurakennukset puretaan aiemman päätöksen mukaisesti
- todeta, että Kankaantaan koulu ja Nokianvirran koulu yhdistetään yhtenäiskouluksi, joka rakennetaan lukion nykyiselle tontille. Uusi koulu valmistuu vuoden 2023 loppuun mennessä. Kankaantaan koulun ja Nokianvirran koulun vanhat, kosteusvaurioituneet koulurakennukset puretaan aiemman päätöksen mukaisesti
- todeta, että Nokian lukion tontin asemakaavan muutoshanke käynnistetään välittömästi, ja että tarpeen mukaan käynnistetään asemakaavan laadinta yksityisen palloiluhallin sijoittamiseksi Penttilän puiston alueelle (keskusurheilukentän alueelle)
- todeta, Nokian kaupungin opetuspalvelut vuokraavat yhtenäiskoulun ja lukion käyttöön tarvittavat liikuntatilat yksityiseltä toimijalta, jolloin koulujen uudisrakennuksiin ei rakenneta omia liikuntatiloja sekä
- todeta, että osakassopimuksen edellyttämästä kaupungin takauksen myöntämisestä päätetään erikseen.

Osayleiskaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain 42 §:n mukaisena oikeusvaikutteisena yleiskaavana.

1.3 Maankäyttö- ja rakennuslain yleiskaavoitukselle asettamat vaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL 39 §) asettaa yleiskaavalle seuraavat sisältövaatimukset:

Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
- 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
- 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;

- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
- 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
- 7) ympäristöhaittojen vähentäminen;
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
- 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

1.4 Prosessin aikana syntyneet tai muuten tarkentuneet tavoitteet

Nokian kaupunginvaltuuston kokouksessaan 12.11.2018 tekemän päätöksen perusteella uusi yhdenäiskoulu on tarkoitus rakentaa lukion nykyiselle tontille. Kaavan valmisteluvaiheessa tarkastellaan kuitenkin kahta Vihnuskadun varrelle osoitettavan rakentamisen, nykyisten koulutonttien hyödyntämisen sekä alueen muun maankäytön osalta vaihtoehtoja ratkaisua.

1.5 Suunnitteluprosessi

1.5.1 Kaavan vireilletulo ja aloitusvaihe

Keskustan osayleiskaavan muutos, Kylmänojanpuisto ja Penttilänpuisto, laadinta on käynnistetty joulukuussa 2017 Nokian kaupungin kaupunkikehityslautakunnan päätöksellä. Kaupunkikehityslautakunta päätti kokouksessaan 12.12.2017 osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettamisesta.

Kaavoituksen vireilletulo ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on käsitelty Nokian kaupungin kaupunkikehityslautakunnassa 12.12.2017 (§ 137). Osayleiskaavan vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta on kuulutettu Nokian Uutiset-lehdessä 15.12.2017.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin kolme kirjallista mielipidettä osallisilta. Tiivistelmät mielipiteistä ja kaavan laatijan tekemät vastineet niihin ovat vastineraportissa (selostuksen liite 2).

Lisäksi kaupungille luovutettiin 603 allekirjoittajan adressi (Ei jättikoulua puistoon Nokialla).

Aloitusvaiheessa ei pyydetty erikseen viranomaislausuntoja. Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu on järjestetty Pirkanmaan ELY-keskuksessa 31.1.2018. Aloitusvaiheen yleisötilaisuus on järjestetty 3.4.2018.

1.5.2 Valmisteluvaihe

Kaavan alkuperäisten tavoitteiden perusteella laadittiin valmisteluvaiheessa kolme käsivaraista idealuonnosta alueen maankäytön toteuttamisesta. Idealuonnosten ja niistä kaupungin kaavoituksen edustajilta saadun palautteen, kaavatyön aikana tarkentuneiden tavoitteiden, suunnittelualueita koskevien lähtötietojen, laadittujen selvitysten sekä muun saadun palautteen pohjalta laadittiin kaksi vaihtoehtoista kaavaluonnosta (vaihtoehto 1 ja vaihtoehto 2, päiväys 11.12.2018).

Kaavaluonnokset ja niiden valmisteluun liittyvä valmisteluaineisto asetetaan kuulemistä varten julkisesti nähtäville MRA 30 §:n mukaisesti alkuvuodesta 2019. Viranomaisilta pyydetään lausunnot ja osallisille varataan mahdollisuus jättää mielipiteensä luonnosvaihtoehtoja.

Valmisteluvaiheessa järjestetään yleisötilaisuus.

1.5.3 Ehdotusvaihe

Kaavaehdotus laaditaan kaavaluonnoksen nähtävilläoloaikana saadun palautteen pohjalta ja sen laatimisessa otetaan huomioon myös selvitysaineistojen mahdolliset tarkistukset ja täydennykset.

Kaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville MRL 65 §:n ja MRA 19 §:n mukaisesti. Kaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot viranomaisilta ja osallisilla on mahdollisuus jättää ehdotuksesta muistutus. Luonnosvaiheen oletuksena on, että ehdotuksen nähtäville asettaminen ajoittuisi keväeseen 2019.

Kaavaehdotuksesta saatavan palautteen perusteella suunnitteluaineistoon voidaan tehdä merkitykseltään vähäisiä muutoksia. Mikäli kaavaehdotusta muutetaan olennaisesti vielä tässä vaiheessa, kun se on jo ehdotuksena ollut julkisesti nähtäville, asetetaan aineisto uudelleen nähtäville (MRA 32 §).

1.5.4 Hyväksymisvaihe

Osayleiskaavaehdotuksesta saadut muistutukset ja lausunnot vastineineen käsitellään Nokian kaupunginhallituksessa. Kaavaehdotukseen voidaan tehdä pieniä, teknisiä tarkennuksia. Jos kaavaehdotusta muutetaan oleellisesti, se asetetaan uudelleen nähtäville. Osayleiskaavan hyväksyy Nokian kaupunginvaltuusto. Kaavan hyväksymispäätökseen voi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Valtuuston päätöstä seuraavan 30 päivän valitusajan tai hyväksymispäätöksestä tehtyjen valitusten käsittelyn (mikäli valitukset hylätty) päätyttyä kunta kuuluttaa kaavan hyväksymisestä ja lainvoimaisuudesta.

Kaavoitushankkeen tarkentuneen tavoiteaikataulun mukaan tavoitteena on saada kaavatyö valmiiksi viimeistään syksyllä 2019.

2. OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS

Osallisilla on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia sekä lausua kaavasta mielipiteitä ja antaa lausuntoja.

Tämän osayleiskaavan osallisiksi on alustavasti katsottu seuraavat tahot:

Osalliset	Osallistuminen
Suunnittelualueeseen rajoittuvien alueiden maanomistajat ja vuokraoikeudenhaltijat sekä ne, joiden asumiseen, työnteekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa: - kaavan vaikutusalueen asukkaat, tonttien vuokralaiset - alueella toimivat yritykset, elinkeinonharjoittajat ja yritysten työntekijät - laitokset ja niiden käyttäjät ja työntekijät	- Kaupungin laatimaan karttakyselyyn vastaaaminen ja mielipiteet yleisön kuulemistilaisuudessa kaavatyön aloitusvaiheessa. - Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. - Mielipiteet kaavaluonnoksista ja muistutukset kaavaehdotuksesta nähtävillä olon aikana sekä esittelytilaisuuksissa.
Viranomaiset: - Nokian kaupungin hallintokunnat (rakennus- ja ympäristölautakunta, sivistyslautakunta, perusturvalautakunta) - Pirkanmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus (ELY) - Pirkanmaan liitto - Pirkanmaan maakuntamuseo	- MRL:n mukaiset viranomaisneuvottelut valmistelu- ja ehdotusvaiheessa. - Lausunnot kaavan luonnos- ja ehdotusvaiheessa. - Muu viranomaisyhteistyö koko kaavaprosessin ajan.
Energia- ja johtoyhtiöt: - Elenia Oy - Nokian Vesi Oy	- Tarvittaessa neuvottelut eturyhmien kanssa - Mielipiteet kaavaluonnoksista ja muistutukset kaavaehdotuksesta nähtävillä olon aikana sekä esittelytilaisuuksissa.

Yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään: - urheiluseurat - museo- ja kotiseutuyhdistykset ym. paikalliset yhdistykset - elinkeinoelämän yhdistykset - Vihnusrinnesäätiö - Nokian luonto ry	- Tarvittaessa neuvottelut eturyhmien kanssa - Mielipiteet kaavaluonnoksesta ja muistutukset kaavaehdotuksesta nähtävillä olon aikana sekä esittelytilaisuuksissa.
---	---

Kaavahankkeen osallisiksi voi lisäksi ilmoittautua sellainen, jonka katsotaan täyttävän MRL 62 §:n osallisen määritelmän. Sen mukaan osallisiksi katsotaan alueen maanomistajat ja ne "...joiden asuminen, työnteekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään."

2.1 Aloitusvaiheen vuorovaikutus sekä valmisteluvaiheen (kaavan luonnosvaihe) kuuleminen ja esittelytilaisuus

Osayleiskaavan vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta kuulutettiin Nokian Uutiset-lehdessä 15.12.2017. Nokian kaupunki toteutti kaavatyön aloitusvaiheessa internet-pohjaisen karttakyselyn kuntalaisille. Kysely oli auki 1.3.–18.3.2018 välisen ajan. Kyselyyn jätettiin yhteensä 229 mielipidettä tai kommenttia ja lähes 160 avointa vastausta. Suurin osa vastauksista koski Penttilänpuistoon suunniteltua yhtenäiskoulua. Avoimissa vastauksissa esitettiin erilaisia mielipiteitä koskien mm. Penttilänpuiston rakentamista, uuden yhtenäiskoulun sijoittamista, nykyisten koulujen säilyttämistä, kerrostalorakentamista, monitoimihallin ja uimahallin rakentamista, Penttilänpuiston nykyisten virkistysmahdollisuuksien ja mm. frisbeegolf-radan säilyttämistä sekä liikenne- ja viher- ja liikenneverkosta. Yleisesti ottaen vastauksissa vastustettiin yhtenäiskoulun rakentamista ja esitettiin koulujen toteuttamista nykyisille paikoilleen.

Lisäksi aloitusvaiheessa järjestettiin yleisön kuulemistilaisuus 3.4.2018. Yleisötilaisuudessa esitettiin kolme kaavoitusarkkitehti Hannu Eerikäisen laatimaa alustavaa vaihtoehtoa kaava-alueen laajuudesta sekä alueelle suunniteltavasta maankäytöstä (ks. myös selostuksen s. 30–31). Tilaisuudessa keskusteltiin esitetyistä vaihtoehtoista sekä mm. koulu-, viher- ja liikenneverkosta, kerrostalorakentamisesta, mahdollisen uimahallin sijoittamisesta sekä kustannuksiin liittyvistä näkökulmista.

Urheiluseuroilta pyydettiin lisäksi aloitusvaiheessa erikseen mielipiteitä urheilupuiston kehittämisestä.

Nokian kaupunki on järjestänyt kouluinvestoinneista kaksi kuntalaisiltaa: 19.9.2017 ja 25.9.2018. Vuonna 2017 kuntalaisillan jälkeen oli kaupungin verkkosivulta linkki sähköiselle alustalle, johon kuntalaiset saivat antaa vapaamuotoisesti palautetta esityksestä. Palautteita tuli sähköisen kanavan ja sähköpostin kautta yhteensä 75 kappaletta. Lisäksi oman kannanottonsa antoi nuorisovaltuusto.

Syksyllä 2018 Wilma-verkkojärjestelmässä oli kysely investointiesityksen koulujen (Kankaantaka, Nokianvirta ja lukio) oppilaille/opiskelijoille, huoltajille sekä henkilöstölle. Kysely oli avoinna 18.9.–2.10.2018. Vastauksia saatiin yhteensä 364 kappaletta.

Valmisteluvaiheessa on laadittu kaksi vaihtoehtoista kaavaluonnosta. Valmisteluvaiheen kuulemisen aikana kaavaluonnokset ovat nähtävillä Nokian kaupunginvirastossa ja kaupungin internet-sivuilla 30 vuorokautta. Tästä kuulutetaan Nokian Uutiset -lehdessä ja kaupungin internet-sivuilla. Osallinen voi tällöin jättää suullisia tai kirjallisia mielipiteitä siten, kuinka kuulutuksessa ilmoitetaan.

Valmisteluvaiheessa järjestetään yleisötilaisuus. Yleisötilaisuus on tarkoituksenmukaista järjestää siinä vaiheessa, kun osayleiskaavaluonnokset on laadittu.

2.2 Ehdotusvaiheen kuuleminen ja esittelytilaisuus

Luonnosvaiheessa saadun palautteen perusteella laaditaan kaavaehdotus. Ehdotuksen laatimisessa otetaan huomioon myös selvitysaineistojen mahdolliset tarkistukset ja täydennykset. Kaavaehdotus on 30 vrk nähtävillä ja siitä voi antaa kirjallisia muistutuksia siten, kuinka kuulutuksessa ilmoitetaan. Nähtävillä olosta kuulutetaan samalla tavoin kuin kaavan valmisteluvaiheessa.

Tarvittaessa järjestetään yleisötilaisuus.

2.3 Muu yhteydenpito

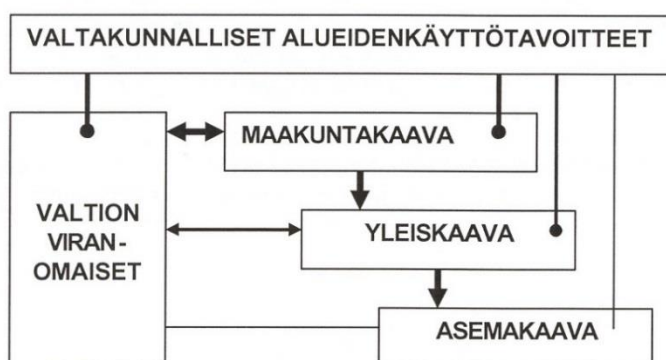
Vaikka osallisten yhteydenpito kirjautuu parhaiten ylös edellä mainituissa vaiheissa, voivat osalliset tarpeen mukaan olla yhteydessä Nokian kaupunkiin ja asianosaisiin kaavan valmistelijoihin myös muina aikoina. Yhteystiedot kaavan laadinnasta vastaaviin henkilöihin löytyvät tämän selostuksen alkuosasta.

3. SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

3.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)

Yleiskaavoitustyötä ohjaavat aina ylempi kaavataso eli maakuntakaava, valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä näiden toteutumista valvovat valtion viranomaiset. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat oleellinen osa maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää.

Valtioneuvoston päätös uudistetuista tavoitteista tuli voimaan 1.4.2018.

Kuva 2. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet osana maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää.

Uudet valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on jaettu seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

1. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
2. Tehokas liikennejärjestelmä
3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
5. Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Lisätietoja valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista saa ympäristöministeriön internet-sivuilta (www.ymparisto.fi).

3.2 Kaavatilanne

3.2.1 Maakuntakaava

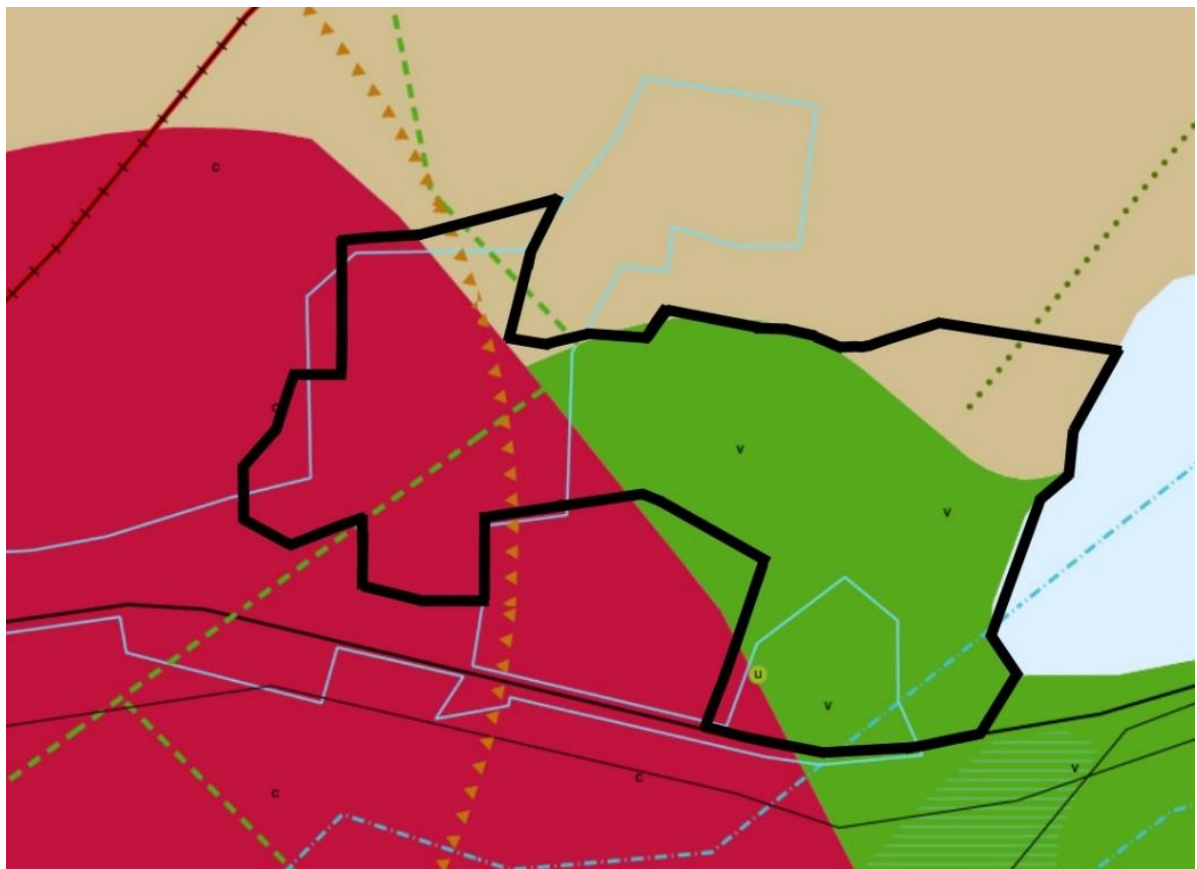
Pirkanmaalla on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040. Pirkanmaan maakuntavaltuusto hyväksyi kaavan kokouksessaan 27.3.2017. Pirkanmaan maakuntahallitus on 29.5.2017 maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n nojalla päättänyt maakuntakaavan voimaantulosta ennen kuin se

on saanut lainvoiman. Maakuntakaava tuli päätöksen mukaisesti voimaan, kun päätöksestä kuultettiin alueen kunnissa 8.6.2017.

Voimaan tullessaan Pirkanmaan maakuntakaava 2040 on kumonnut Pirkanmaan 1. maakuntakaavan, turvetuotantoa koskevan Pirkanmaan 1. vaihemaakuntakaavan, liikennettä ja logistiikkaa koskevan Pirkanmaan 2. vaihemaakuntakaavan sekä lisäksi entisen Kiikoisten kunnan alueen osalta Satakunnan maakuntakaavan.

Pirkanmaan maakuntavaltuuston 27.3.2017 tekemästä maakuntakaavan hyväksymispäätöksestä jätettiin keväällä 2017 Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen kaikkiaan 12 valitusta, jotka hallinto-oikeus on ratkaissut 23.5.2018. Yhden valituksen jättäjä peruutti valituksensa ja muilta osin hallinto-oikeus hylkäsi valitukset.

Maakuntakaavan hyväksymispäätöksen käsittely jatkuu parhaillaan korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Hämeenlinnan hallinto-oikeuden ratkaisusta on korkeimpaan hallinto-oikeuteen jätetty kesäkuussa 2018 kaksi valituslupahakemusta ja valitusta.

Kuva 3. Ote Pirkanmaan maakuntakaavasta 2040. Suunnittelualueen likimääräinen sijainti on osoitettu mustalla.

Suunnittelualueen länsiosa on osoitettu maakuntakaavassa *keskustatoimintojen alueeksi* (C). Merkintä sisältää niihin liittyvät keskustamaisen asumisen ja keskustahakuisten palvelu-, työpaikka- ja muiden toimintojen alueet liikennealueineen ja puistoineen. Suunnittelumääräyksen mukaan alueen suunnittelussa on otettava huomioon yhdyskuntarakenteen eheys, kaupunkikuvan omaleimaisuus, asuinympäristön laatu ja monipuolisuus, yhteydet seudullisille virkistysalueille, joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn toimintaedellytykset sekä liityntäpysäköinnin ja joukkoliikenteen vaihtopaikkojen kehittäminen. Alueen suunnittelussa on turvattava kulttuuriympäristöjen arvojen säilyminen. Keskustatoimintojen alueille voidaan sijoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä. Vähittäiskaupan suuryksiköt on suunniteltava keskustaympäristöön soveltuviksi. Ne on mitoitettava ja niiden toteutus on ajoitettava yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa siten, etteivät ne aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia muille keskusta-alueille tai seudun palveluverkon tasapainoiselle kehittämiselle.

Aivan alueen pohjois-/luoteisosa on osoitettu *taajamatoimintojen alueeksi*. Merkinnällä osoitetaan asumisen, kaupan ja muiden palvelujen, työpaikkojen sekä muiden taajamatoimintojen rakentamisaalueet. Merkintä sisältää niihin liittyvät pääväyliä pienemmät liikennealueet, yhdyskuntateknisen huollon alueet, paikallisesti merkittävät ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomat teollisuusalueet sekä paikallisesti merkittävät virkistys- ja suojelun alueet ja ulkoilureitit. Aluetta tulee suunnitella asumisen, palvelujen ja työpaikkojen sekoittuneena alueena. Erityistä huomiota tulee kiinnittää yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on edistettävä julkisten ja kaupallisten palveluiden saavutettavuutta joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn avulla. Uusi rakentaminen ja muu maankäyttö on sovitettava ympäristöönsä tavalla, joka vahvistaa alueen omaleimaisuutta. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota kulttuuriympäristön, maiseman ja luontoarvojen säilymiseen. Alueen kytkeytyvyys seudullisille virkistysalueille ja ulkoilureiteille tulee ottaa huomioon.

Suunnittelualueen itäosa (Penttilänpuiston ja Vihnusrannan alueet) on maakuntakaavassa *virkistysaluetta* (V). Suunnittelumääräyksen mukaan alue varataan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava virkistyskäyttöedellytyksien säilyminen ja kehittäminen, alueen hyvä saavutettavuus sekä osoitettava maakuntakaavakartalle merkittyjen ulkoilureittien jatkuvuus virkistysalueella. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota ympäristön laatuun, alueen ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Virkistysalueelta on osoitettu koillis-lounas-suuntainen *viheryhteys* Kylmänojaa pitkin. Myös kaava-alueen pohjoisosaan on osoitettu viheryhteys virkistysalueelta luoteeseen. Kaavamerkinnällä osoitetaan taajamiin liittyvät olemassa olevat tai tavoitteelliset viheryhteydet, joilla on erityistä merkitystä alueellisen virkistysverkoston ja/tai ekologisten yhteyksien kannalta. Suunnittelumääräyksen mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee määrittää viheryhteyden tarkempi sijainti sekä varmistaa maastokäytävän riittävä leveys, jotta seudullisten viheralueiden ja ulkoilureittien muodostama verkosto voidaan toteuttaa riittävän yhtenäisenä kokonaisuutena. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota ympäristön laatuun, alueen ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Alueen kaakkoisosaan (Penttilänpuisto) on osoitettu kohdemerkinnällä *urheilupalvelujen alue* (u). Kaavamääräyksen mukaan alueen kehittämisen ja toteuttamisen tulee perustua kokonaisvaltaiseen suunnitelmaan. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota kulttuuriympäristön, maiseman ja luonnonarvojen säilymiseen.

Alueen länsiosaan on osoitettu *tiivistettävän asemanseudun* kehittämisperiaatemerkintä. Suunnittelumääräyksen mukaan alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on pyrittävä raideliikennettä tukevaan tiiviiseen yhdyskuntarakenteeseen sekä laadukkaisiin kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiin. Tiivistettävän alueen laajuus tulee tarkentaa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Aivan suunnittelualueen kaakkoisosa kuuluu *tärkeään vedenhankintaan soveltuvaan pohjavesialueeseen*. Merkinnällä on osoitettu vedenhankintaa varten tärkeät ja vedenhankintaan soveltuviksi luokitellut pohjavesialueet. Suunnittelumääräyksen mukaan aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, etteivät ne vaaranna pohjaveden laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä. Vesienhoidon riskialueiksi todettujen pohjavesialueiden maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon vesienhoitosuunnitelma sekä pyrkiä pohjaveden laatua ja antoisuutta uhkaavien riskien vähentämiseen.

Maakuntakaavassa on vaaleansinisellä rajauksella osoitettu *maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt*, joista kaava-alueella sijaitsee kohde 46/4 *Nokian asemanseutu ja asuinalueet / Asemanseutu, valtatie ja Kylmänojanpuiston ympäristö*. Kaikki kolme kaava-alueella sijaitsevaa koulurakennusta sijaitsevat tällä em. rajauksen merkittäväksi kulttuuriympäristöksi osoittamalla alueella.

3.2.2 Yleiskaava

Suunnittelualueella on voimassa Keskustan osayleiskaava 2030, joka on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 10.9.2012 ja tullut voimaan 19.10.2012.

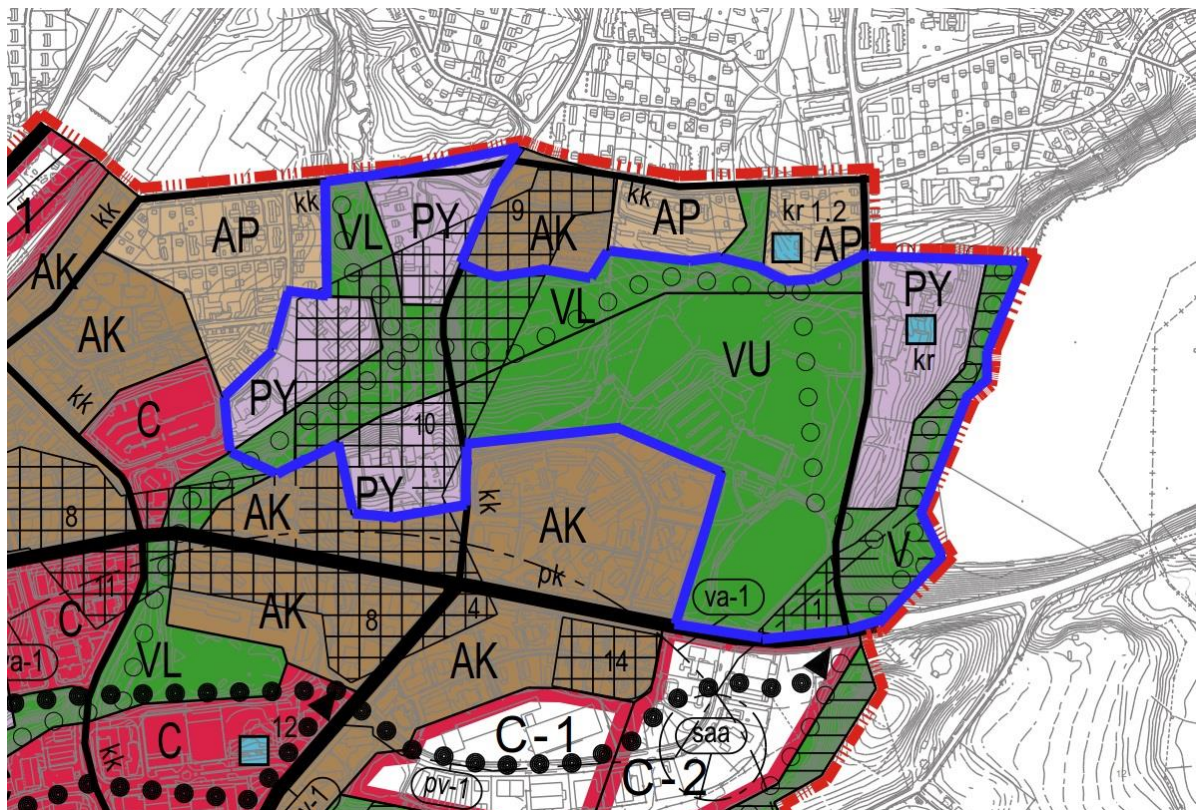
Suunnittelualue on osayleiskaavassa *urheilu- ja virkistyspalvelujen aluetta* (VU), *lähivirkistysaluetta* (VL), *julkisten palvelujen ja hallinnon aluetta* (PY) sekä vähäisiltä osin *virkistysaluetta* (V).

Alueen länsiosaan Kylmänojan ympäristöön on osoitettu *kaupunkikuvallisesti arvokasta aluetta*. Alueen kehittämisessä, suunnittelussa ja rakentamisessa lähtökohtana on alueen arvopohjan säilyminen. Alueen käytössä tapahtuvan muutoksen on sovellettava alueen historialliseen kehitykseen ja aluetta täydennettäessä uusi ja vanha rakennuskanta on huolellisesti sovitettava yhteen. Alueelle on osoitettu kohteen numerotunnus 10, joka viittaa yleiskaavaa varten laaditun kulttuuriympäristöselvityksen luettelossa Kylmänojanpuiston koulualueeseen.

Vihnusjärven ranta-alue on osoitettu *maisemallisesti arvokkaaksi alueeksi*. Alueen hoidossa tulee vaalia maisemallisia ja virkistysarvoja. Suunnittelualueen itäosan PY-alueelle on osoitettu *kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennus*, jonka suojelun tarve on selvitettävä rakennusta koskevan toimenpiteen tai asemakaavahankkeen yhteydessä (kr).

Vihnuskadun ja Nokianvaltatien risteysalueeseen on osoitettu *kaupunkikuvallisesti arvokasta aluetta*. Alueen kehittämisessä, suunnittelussa ja rakentamisessa lähtökohtana on alueen arvopohjan säilyminen. Alueen käytössä tapahtuvan muutoksen on sovellettava alueen historialliseen kehitykseen ja aluetta täydennettäessä uusi ja vanha rakennuskanta on huolellisesti sovitettava yhteen. Alueelle on osoitettu kohteen numerotunnus 1, joka viittaa yleiskaavaa varten laaditun kulttuuriympäristöselvityksen luettelossa Kankaantaan vanhaan asutukseen ja Penttilänpuistoon. Alueen rakennuskokonaisuuteen kuuluvat Hinttalan kotiseutumuseo ja ns. kahvimyllytalo, Vanha-Vikkula sekä Penttilän talo.

Virkistysalueille (VL, VU) on osoitettu *ulkoilureittejä*. Ilkantie sekä Kankaantaankatu on osoitettu *kokoojakaduiksi* (kk).

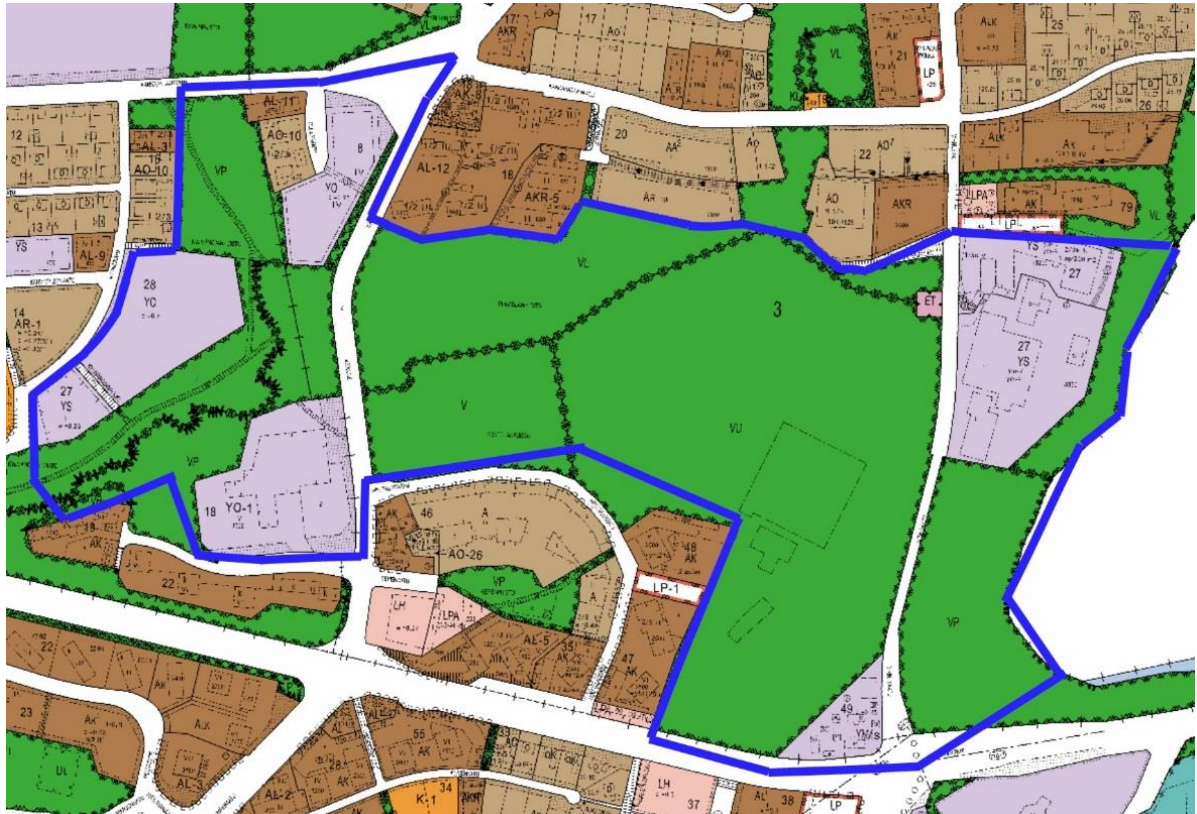
Kuva 4. Ote osayleiskaavayhdistelmästä. Suunnittelualueen ohjeellinen raja on osoitettu kuvassa sinisellä.

3.2.3 Asemakaava

Suunnittelualue on kokonaisuudessaan asemakaavoitettua aluetta. Alueella on voimassa eri aikoina laadittuja asemakaavoja, jotka ovat pääosiltaan toteutuneet.

Penttilänpuisto on asemakaavassa pääosin liikunta- ja urheilupalvelujen aluetta (VU), mutta se on merkitty myös virkistysalueeksi (V), lähivirkistysalueeksi (VL) ja puistoksi (VP). Pohjoinen osa Penttilänpuistoa ja Vihnusjärven ranta on merkitty lähivirkistysalueeksi (VL). Kylmänojanpuisto on puistoaluetta (VP).

Alueen luoteisosaan on osoitettu erillispientalojen korttelialuetta (AO) ja asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialuetta (AL). Koulukiinteistöt ovat opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialuetta (YO, YO-1), ja yläkoulun kiinteistön lounaispuolella on sosiaalitoimintaa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialuetta (YS). Vihnuskodin alue on myös osoitettu sosiaalitoimintaa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialueeksi (YS). Vihnuskotia vastapäätä, tien toisella puolella, on osoitettu yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue (ET). Kotiseutumuseon alue on osoitettu museorakennusten korttelialueeksi, jolla ympäristö säilytetään (YM/s).

Kuva 5. Ote asemakaavayhdistelmästä. Suunnittelualueen ohjeellinen rajausta osoitettu kuvassa sinisellä.

3.3 Rakennusjärjestys

Alueella on voimassa Nokian kaupungin rakennusjärjestys, joka on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 22.10.2001.

3.4 Pohjakartta ja rakennustiedot

Suunnittelun pohjana käytetään Nokian kaupungin toimittamaa pohjakartta-aineistoa.

3.5 Maanomistus

Suunnittelualue on Nokian kaupungin omistuksessa.

3.6 Aluetta koskevat muut selvitykset ja suunnitelmat

Suunnittelualueelta on laadittu selvityksiä voimassa olevan osayleiskaavan (Keskustan osayleiskaava 2030) laadinnan yhteydessä sekä vuosina 2003–2013 vireillä olleen Nokiareena-hankkeen yhteydessä.

Suunnittelutyössä huomioidaan Keskustan osayleiskaavan 2030 yhteydessä laadituista selvityksistä mm. seuraavat:

- Keskustan osayleiskaava, Kulttuuriympäristöselvitys (Selvitystyö Ahola / Teija Ahola 2010)
- Keskustan yleiskaavan muutosalueen muinaisjäännösinventointi (Mikroliitti Oy / Tapani Rostedt ja Timo Jussila 2010)
- Nokian keskustan liikenneselvitys (Ramboll 2011) ja liikenteellinen toimivuustarkastelu (Ramboll 2011)
- Arvio keskustan täydennysrakentamismahdollisuuksista (Nokian kaupunki 2010)
- Hulevesitulvien alustava arviointi (Nokian kaupunki 2011)
- Nokiareenan ympäristövaikutusten selvitys, Nokiareena Nokian liikuntaverkon osana (Ri-bek Ylä Oy / Jarmo Seppä ja Nokian kaupunki 2011)

Osayleiskaavan muutostyön aikana on lisäksi laadittu seuraavat selvitykset:

- Maisemaselvitys (Ramboll, 2018)
- Luontoselvitys (Ramboll, 2018)
- Liikenneselvitys (Ramboll, 2018)
- Rakennetun kulttuuriympäristön inventointi (Ramboll, 2018)

Selvityksiä hyödynnetään osayleiskaavan muutoksen laadinnassa.

3.7 Rakennettu ympäristö

Suunnittelualueella on nykyisin rakennettuna Kankaantaan alakoulu (rakennettu v. 1957; noin 4360 k-m²), Nokianvirran yläkoulu (rakennettu v. 1953 ja laajennettu/muutettu 1954, 1978 ja 1984; noin 8126 k-m²) sekä Nokian lukio (rakennettu v. 1939 ja laajennettu/muutettu 1962, 1978, 1984, 1993 ja 1998; noin 8080 k-m²). Lukiorakennuksen yhteydessä on Nokia-sali, jota hyödynnetään mm. teatterinäyttämönä sekä kokous-, koulutus- ja konferenssitilana.

Suunnittelualueella on lisäksi Vihnuskodin vanhuspalvelukeskuksen rakennuksia. Alueen koillisosassa Kankaantaan alakoulun läheisyydessä on asuinpienaloja. Nokianvirran yläkoulun lounaispuolella on päiväkotia. Kaava-alueen eteläosassa sijaitsee Hinttalan kotiseutumuseon rakennuksia.

Penttilänpuiston alueen sekä Keskusurheilukentän urheilualueen (yhteisnimike Nokian liikuntapuisto) muodostama kokonaisuus on tärkeä virkistysalue sekä urheilu- ja liikuntapaikka Nokian keskustassa. Alueella on erilaisia virkistyspalveluita ja -mahdollisuuksia kuten yleisurheilu-, jalkapallo-, tennis- ja koripallokentät, skeittialue, frisbeegolfrata sekä ulkoilureittejä. Alueen itäosassa on jäähalli. Jäähallin reunalla on katsomo ja kentän lähellä huoltorakennus. Jäähallin länsipuolella on pysäköintialuetta.

Kuva 6. Kankaantaan alakoulu.

Kuva 7. Nokianvirran yläaste.

Kuva 8. Nokian lukio.

Kuva 9. Nokian jäähalli (Kuva: Nokian kaupunki).

Kuva 10. Yleisurheilukenttä (Tapio Rautavaaran kenttä).

Kuva 11. Tenniskenttä.

Kuva 12. Näkymä Penttilänpuistosta.

3.8 Luonnonympäristö

3.8.1 Kasvillisuus

Suunnittelualue kuuluu metsäkasvillisuusvyöhykejaottelussa eteläboreaaliseen kasvillisuusvyöhykkeeseen ja sen alaluokkaan Lounaismaa eli vuokkovyöhyke.

Suunnittelualue on pääosin hoidettua puistoa sekä rakennettua ympäristöä. Vihnusjärven ranta-alueella ja sen läheisyydessä sekä alueen länsiosassa on lehtoalueita.

Suunnittelualueelta elokuussa 2018 laaditun luontoselvityksen (Ramboll, 2018) tarkoituksena oli tarkastella suunnittelualueen luonnonympäristöä sekä kartoittaa tarvetta mahdollisille lisäselvityksille. Alueen kasvillisuus koostuu pääosin puistojen ja pihojen sekä katujen vierusten kasvillisuudesta. Luonnontilaisia tai sen kaltaisia alueita sijoittuu suunnittelualueen itäosaan, Vihnusjärven rannan läheisyyteen ja alueen länsiosaan Kynniojan varrelle. Hinttalan kotiseututalon museoalueen pihaan sijoittuvia pirkkalankoivuja lukuun ottamatta puistoalueiden puusto ja kasvillisuus koostuu puistoille tyypillisistä lajeista, kuten lehmuksista, koivuista ja männyistä.

3.8.2 Huomionarvoiset luontokohteet

Suunnittelualueelta laaditussa luontoselvityksessä havaittiin huomionarvoisina luontokohteina kaksi lehtometsäaluetta sekä pienialainen lampi.

Vihnusjärven rannan läheisyyteen sijoittuu tuoretta runsasravinteista lehtoa. Alueen puusto koostuu suurikokoisista lehtipuista kuten vaahterasta, pihlajasta ja rauduskoivusta. Alueella esiintyy myös, ilmeisesti osin istutettuna, harvinaisempia lehtojen puulajeja, kuten saarnia ja jalavia. Pensas- ja kenttäkerroksessa esiintyy puulajien pienikokoisten yksilöiden lisäksi muun muassa mustakonnamarjaa, koiranheittä, vadelmaa, vuohenputkea, ojakellukkaa, nokkosta ja valkovuokkoa. Kaikki lehdot on luokiteltu Etelä-Suomessa ja koko maassa vaarantuneiksi (VU), eli uhanalaisiksi luontotyypeiksi ja tuoreet runsasravinteiset lehdot koko maassa ja Etelä-Suomessa äärimmäisen uhanalaisiksi (CR) luontotyypeiksi.

Kuva 13. Vihnusjärven rantaan sijoittuvaa lehtoa.

Puistoalueen länsiosaan sijoittuu pienialainen ja rehevä lampi. Lampi on silmävaraisesti arvioituna viitasammakolle soveltuvaa elinympäristöä. Lajin esiintymistä lammella ei voitu maastokäynnin ajankohtana selvittää (ks. myös kohta 3.8.5. Epävarmuustekijät).

Kuva 14. Puistoalueelle sijoittuva lampi.

Kyynioja virtaa selvitysalueen länsiosassa luonnontilaisena tai sen kaltaisena. Puronvarteen sijoittuu tuoretta ja kosteaa runsasravinteista lehtoa. Puronvarsilehto on kapea ja rakennetun ympäristön ympäröimä. Lehtoalueen puusto koostuu lepistä, haavasta, vaahterasta ja rauduskoivusta. Paikoin esiintyy myös tammea. Pensas- ja kenttäkerros koostuu muun muassa iso- ja metsäalvejuuresta, ojakellukasta, mesiangervosta, mustakonnanmarjasta ja maitohorsmasta. Puron varren luonnontilaisuutta heikentää alueella esiintyvä haitalliseksi vieraslajiksi luokiteltu jättipalsami. Tuoreet runsasravinteiset lehdot ovat luokiteltu Etelä-Suomessa ja koko maassa äärimmäisen uhanalaisiksi (CR) ja kosteat runsasravinteiset lehdot vaarantuneiksi (VU) luontotyypeiksi.

Kuva 15. Kyyniojan puronvarsilehtoa.

Kuva 16. Suunnittelualan huomionarvoiset luontokohteet.

3.8.3 Linnusto

Kaava-alueelta ei ole tiedossa lintulajeja, jotka tulisi erityisesti ottaa huomioon alueen maankäyttöä suunniteltaessa.

3.8.4 Luontodirektiivin liitteen IV lajit

Suomen luonnonsuojelulain 49 §:n mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Kiellosta voidaan poiketa ainoastaan luontodirektiivin 16 artiklan mukaisilla perusteilla. Poikkeusluvista päättää alueellinen ELY-keskus.

Alueella ei ole tehty havaintoja luontodirektiivin mukaisista lajeista, jotka erityisesti tulisi ottaa huomioon alueen maankäyttöä suunniteltaessa.

3.8.5 Epävarmuustekijät

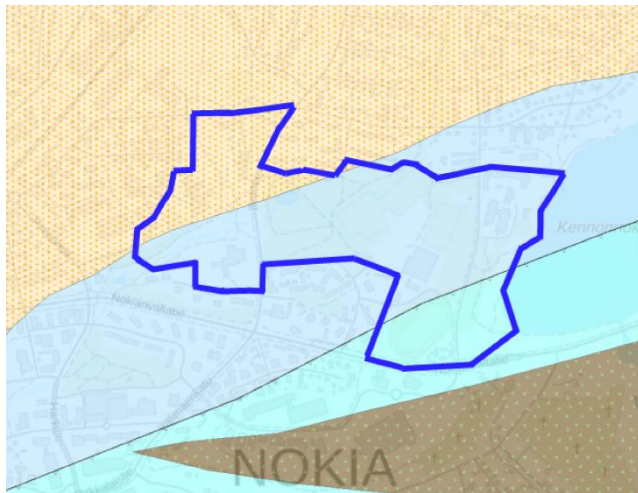
Alueelta laaditussa luontoselvityksessä todetaan, että alueen länsiosassa sijaitseva pienialainen ja rehevä lampi on silmävaraisesti arvioituna viitasammakolle soveltuvaa elinympäristöä. Viitasammakko on mainittu EU:n luontodirektiivin liitteessä IV, ja lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen tai hävittäminen on luonnonsuojelulain mukaan kielletty. Lajin esiintymistä lamella ei voitu maastokäynnin ajankohtana (elokuu 2018) selvittää. Luontoselvityksen mukaan viitasammakon mahdollinen esiintyminen voidaan tarvittaessa selvittää keväällä lajin kutuaikaan kuuntelemalla koiraiden kutuääntelyä. Luontoselvityksessä todetaan, että viitasammakoiden esiintyminen on syytä selvittää, mikäli lampeen tai sen lähiympäristöön kohdistuu muutoksia. Mikäli maankäyttö lammen läheisyydessä pysyy nykyisen kaltaisena, ei selvittämiseen katsota olevan tarvetta.

3.9 Topografia, maaperä ja rakennettavuus

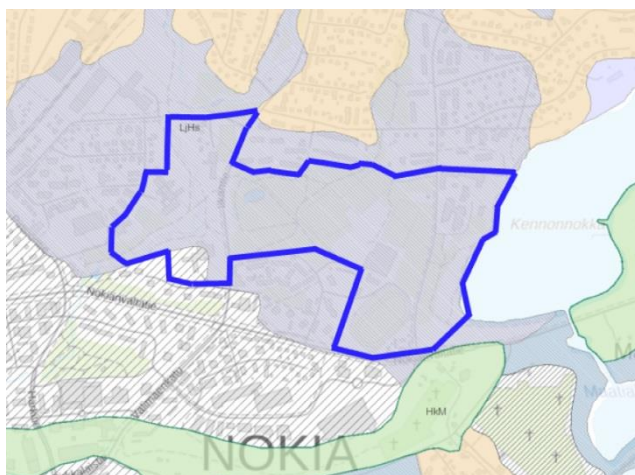
Nokian keskustan maiseman perusrakenne muodostuu harjujonosta, ojalaaksoista sekä järvistä, joista osa on jyrkkärantaisia murroslaaksoihin syntyneitä rotkojärviä. Nokian keskustaan päättyvä harjujono on Hämeenlinnasta Ylöjärvelle ulottuvan pitkän harjujakson sivuhaara. Harjuihin kohdistuu monenlaisia käyttöpaineita niiden hyvien ominaisuuksien vuoksi. Harjujen lajittuneet maalajit hiekka ja sora soveltuvat routimattomuutensa ja hyvän kantavuutensa ansiosta hyvin rakentamiseen. Harjujen etelärinteet ovat edullisia asuinpaikkoja valo- ja lämpöolosuhteidensa sekä veden- saannin ja kulkemisen helppouden vuoksi. Lisäksi harjuilla on merkittäviä virkistysarvoja.

Suunnittelualue on pääosin alavaa laaksonpohjaa, jonka maaperä on eloperäistä ainesta sisältävää liejuhiesua (gtkdata.gtk.fi/maankamara). Liejuhiesu on hienorakeinen maalaji, joka routii ja kantaa huonosti. Hiesun liejuisuus tekee siitä kuivana kovaa ja murenevaa, ja liejuhiesu soveltuu heikosti rakentamiseen. Kantavammat rakentamispaidat ovat suunnittelualueen korkeimmilla kohdilla.

Suunnittelualueen kallioperä on pääosin kiilleliusketta ja vähäisiltä osin porfyryristä granodioriittia sekä fylliittiä, kiilleliusketta tai suonigneissä (andalusiittipitoinen) (gtkdata.gtk.fi/maankamara).

Kuva 17. Suunnittelualueen kallioperäkartta, aluerajaus on esitetty tummansinisellä (Lähde: GTK, taustakartta: MML)

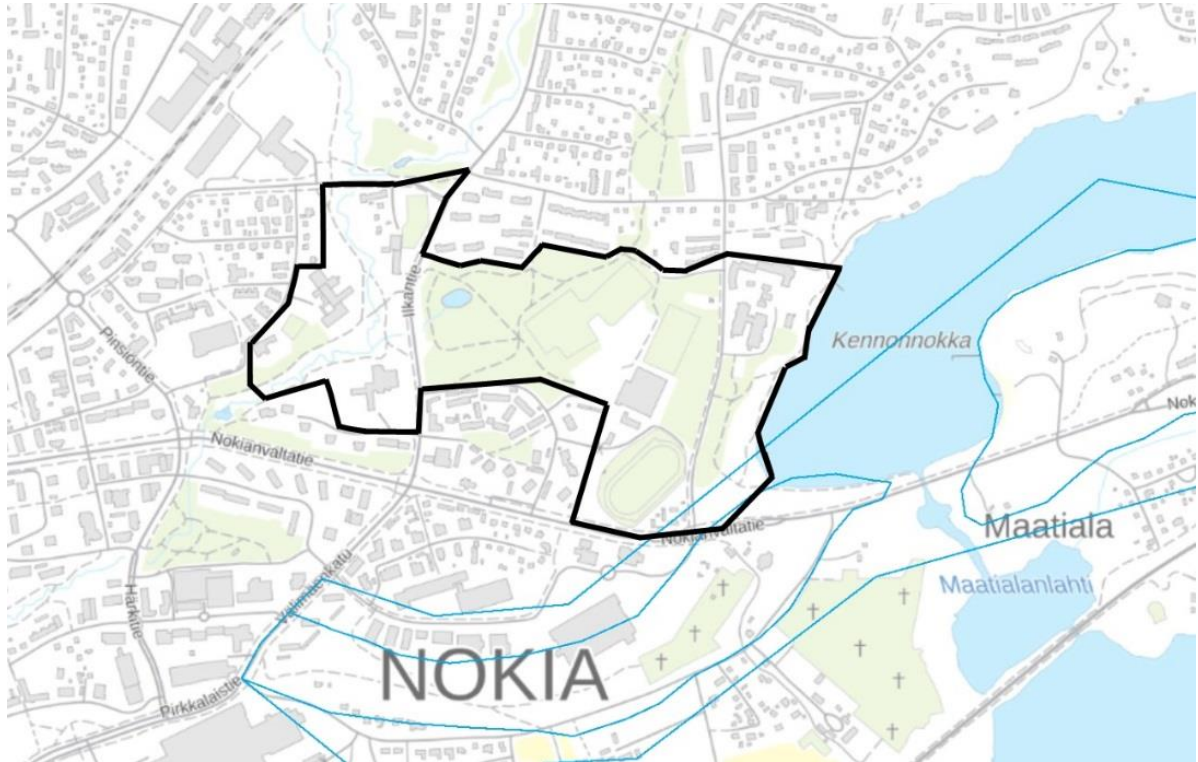
Kuva 18. Suunnittelualueen maaperäkartta, aluerajaus on esitetty tummansinisellä (Lähde: GTK, taustakartta: MML)

3.10 Vesistöt ja vesitalous

Suunnittelualue sijoittuu Kokemäenjoen päävesistöalueeseen ja sen ensimmäisen jakovaiheen alueeseen Vanajaveden-Pyhäjärven alue (Lähde: Suomen ympäristökeskus). Suunnittelualueen sisällä on pieni pohjois-eteläsuuntainen vedenjakaja, jonka itäpuolella vedet laskevat Vihnusjärveen ja länsipuolella Kylmänojaan. Suunnittelualueen länsi- ja keskiosa kuuluvat Laajanojan valuma-

alueeseen ja itäosa Vihnusjärven rannan läheisyydessä Vihnusjärven valuma-alueeseen. Suunnittelualan vesistöt laskevat Pyhäjärveen ja Nokianvirtaan sekä lopulta Kokemäenjoen kautta Pohjanlahteen.

Suunnitteluala rajautuu idässä Vihnusjärveen. Suunnittelualan eteläpuolella on Maatilanharjun vedenhankintaa varten tärkeää pohjavesialuetta. Pohjavesialue ulottuu suunnittelualan kaakkoisosaan.

Kuva 19. Maatilanharjun pohjavesialue ulottuu kaava-alueen kaakkoisosaan. Kaava-alueen ohjeellinen raja on esitetty mustalla ja pohjavesialue sinisellä (Lähde: GTK, taustakartta: MML)

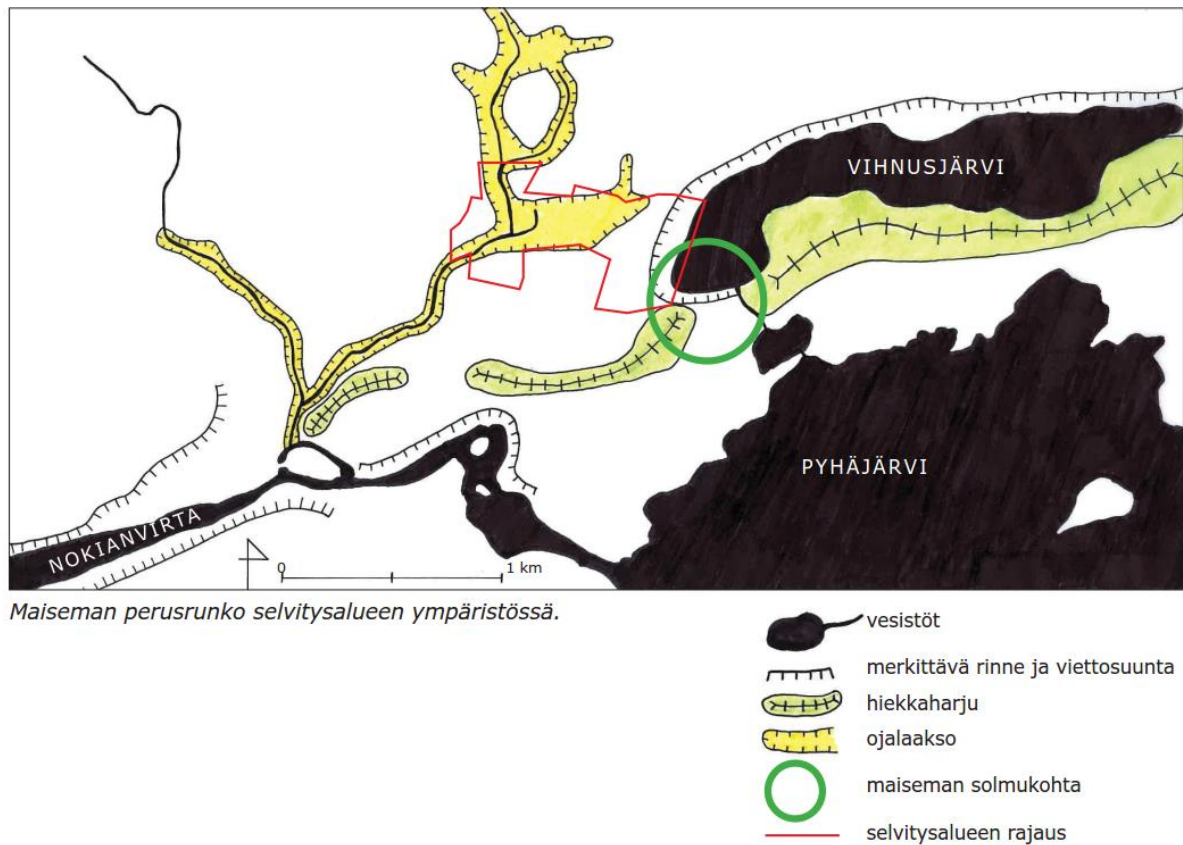
3.11 Maisema

3.11.1 Maisemamaakunta ja maisemarakenne

Suomi on jaettu kymmeneen maisemamaakuntaan, joista osa jakautuu edelleen seutuihin. Nokian kaupunki kuuluu maisemamaakuntajaottelussa Hämeen viljely- ja järvimaahan. Hämeen viljely- ja järvimaan maisemamaakunta muodostuu neljästä eri seudusta, ja Nokia kuuluu Keski-Hämeen viljely- ja järvisetuun.

Suunnitteluala sijaitsee Nokian keskustassa, jossa maiseman perusrakenne muodostuu harjujonosta, ojalaaksoista sekä järvistä. Osa alueen järvistä on jyrkkärantaisia murroslaaksoihin syntyneitä rotkojärvä. Äärikohtien välit ovat loivapiirteistä vaihteluväyhykettä. Suunnitteluala on pääosin alavaa laaksonpohjaa ja alue sivuaa harjujonon ja vesistön leikkauskohtaa, joka on niin sanottu maiseman solmukohta. Tällaisten solmukohtien läheisyyteen ovat tyypillisesti syntyneet ensimmäiset asutuskeskittymät ja ihmisille erityiset paikat, kuten kirkot.

Nokian keskustaan päättyvä harjujono on Hämeenlinnasta Ylöjärvelle ulottuvan pitkän harjujakson sivuhaara. Harjut syntyivät, kun jääkauden sulamisvesistä syntyneet jäätikköjoet kasasivat ja lajittelivat mukanaan kuljettamaansa ainesta selänneiksi. Harjuihin kohdistuu monenlaisia käyttöpaineita niiden hyvien ominaisuuksien vuoksi. Harjujen lajittuneet maalajit hiekka ja sora soveltuvat routimattomuutensa ja hyvän kantavuutensa ansiosta hyvin rakentamiseen. Harjujen etelärinteet ovat edullisia asuinpaikkoja valo- ja lämpöolosuhteidensa sekä vedensaannin ja kulkemisen helpouden vuoksi. Lisäksi harjuilla on merkittäviä virkistysarvoja.

Kuva 20. Maiseman perusrunko suunnittelualueen lähiympäristössä.

3.11.2 Maisemakuvan osa-alueet ja rajapinnat

Suunnittelualue Vihnusjärven länsirannalta Kylmänojanjalle on vanhaa Kankaantaan rintapeltoa. Avorimmillaan kyläaukea oli 1900-luvun alkuvuosikymmeninä, jolloin maisema oli täysin avoin ja pellot ulottuivat Vihnusjärven rantaan saakka. Sotien jälkeen maisema alkoi sulkeutua, kun peltoja alettiin ottaa rakennuskäyttöön ja puusto alkoi vallata tilaa. Nykyään historiallista kyläaukeaa edustaa vuonna 2003 rakennettu Penttilänpuisto. Puisto on Suomen mittakaavassa harvinaisen laaja ja avoin maisemapuisto, johon kytkeytyy monipuolinen urheilu- ja virkistystoimintojen tilasarja. Puisto hahmottuu omaksi laaksomaiseksi maisematilakseen, jota reunustaa pohjoisessa maisemarakennetta esimerkillisesti korostava 1940- ja 1950-luvuilla rakennettu kerrostaloryhmä. Myös etelässä puisto rajautuu asuinalueeseen ja puustovyöhykkeisiin, mutta rajapinta ei ole yhtä selkeä kuin pohjoisessa.

Penttilänpuisto rajautuu lännessä Ilkantiehen, jolla on liikkumisen kannalta voimakas estevaikutus. Tien takana alkaa suljettu ja selkeästi muusta taajamarakenteesta rajattu Kylmänojanlaakso, joka profiloituu virkistys- ja viheryhteydeksi. Ojalaakson rikas lehtokasvillisuus ja eläimistö on hieno vastakohta avaralle ja rakennetulle Penttilänpuistolle.

Suunnittelualueella olevat koulut sijaitsevat Kylmänojan ja Penttilänpuiston leikkauskohdassa ja näkyvät kaikki Penttilänpuistoon. Kankaantaan ja Nokianvirran koulut kätkeytyvät osittain puuston suojiin. Lukio sen sijaan on maamerkkimäinen kohde, joka näkyy kauas puistoon ja ympäröiville katualueille.

Itäänpäin mentäessä Penttilänpuisto nousee, supistuu suppilomaisesti ja lopulta päättyy Vihnuskatuun. Vihnuskadun kohdalla kulkee vedenjakaja eli maasto laskee kadun molemmin puolin. Tämä vedenjakaja erottaa kaksi omanlaista maisematilaa toisistaan. Vihnusjärven rannan puistomainen laitos- ja kulttuuriympäristö on sekoitus uutta ja vanhaa laitoseräntämistä sekä lehtomaista puistometsäkasvillisuutta. Rantaan viettävä jyrkkä niittyrinte sen sijaan muistuttaa edelleen vanhasta peltomaisemasta. Alueelta löytyvät myös vanhat Kankaantaan kantatilat Hinttala ja Vanha-Vikkula, jotka luovat alueelle merkittävää historiallista arvoa ja syvyyttä.

Alueelta laaditussa maisemaselvityksessä todetaan, että vaikka vedenjakaja erottaa Vihnusjärven laakson ja Kylmänojanlaakson toisistaan, olisi silti luontevaa, että nämä kaksi merkittävää viher-aluekokonaisuutta kytkeytyisivät tiiviisti toisiinsa näkymien, reittien ja kasvillisuuden avulla.

3.11.3 Maiseman arvokohteet

Nokialla ei sijaitse valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Pyhäjärven-Nokianvirran-Kuloveden maakunnallisesti arvokas maisema-alue sivuaa suunnittelualuetta alueen kaakkoispuolella.

Suunnittelualueelle sijoittuu maakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (Nokian asemanseutu ja asuinalueet / Asemanseutu, valtatie ja Kylmänojanpuiston ympäristö), jotka on osoitettu Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040.

Kuva 21. Suunnittelualuetta koskevat maakunnallisesti ja valtakunnallisesti vahvistetut maisema-arvot. Kuvassa on esitetty myös kaavatyön yhteydessä laaditun maisemaselvityksen selvitysalueen rajaus.

3.11.4 Maisemakuvan osa-alueet ja rajapinnat sekä maiseman paikalliset ominaispiirteet

Suunnittelualue Vihnusjärven länsirannalta Kylmänojalle on vanhaa Kankaantaan rintapeltaa (Ahola, 2010). Avarimmillaan tämä kyläaukea oli 1900-luvun alkuvuosikymmeninä, jolloin maisema oli täysin avoin ja pellot ulottuivat Vihnusjärven rantaan saakka. Sotien jälkeen maisema alkoi sulkeutua, kun peltoja alettiin ottaa rakennuskäyttöön ja puusto alkoi vallata tilaa. Nykyään historiallista kyläaukeaa edustaa vuonna 2003 rakennettu Penttilänpuisto. Puisto on Suomen mitakaavassa harvinaisen laaja ja avoin maisemapuisto, johon kytkeytyy monipuolinen urheilu- ja virkistystoimintojen tilasarja. Puisto hahmottuu omaksi laaksomaiseksi maisematilakseen, jota reunustaa pohjoisessa maisemarakennetta esimerkiksi korostava 1940- ja 1950-luvuilla rakennettu kerrostaloryhmä. Myös etelässä puisto rajautuu asuinalueeseen ja puustovyöhykkeisiin, mutta rajapinta ei ole yhtä selkeä kuin pohjoisessa.

Penttilänpuisto rajautuu lännessä Ilkantiehen, jolla on liikkumisen kannalta voimakas estevaikutus. Alueen länsiosassa sijaitsevassa Kylmänojanlaaksossa on rikasta lehtokasvillisuutta, ja alue on rajattu selkeästi muusta taajamarakenteesta. Kylmänojanlaakso erottuu selvästi avarasta ja rakennetusta Penttilänpuistosta.

Suunnittelualueella sijaitsevat kolme koulua näkyvät kaikki Penttilänpuistoon. Kankaantaan ja Nokianvirran koulut jäävät osittain puuston suojiin. Lukio sen sijaan on maamerkkinäinen kohde, joka näkyy kauas puistoon ja ympäröiville katualueille.

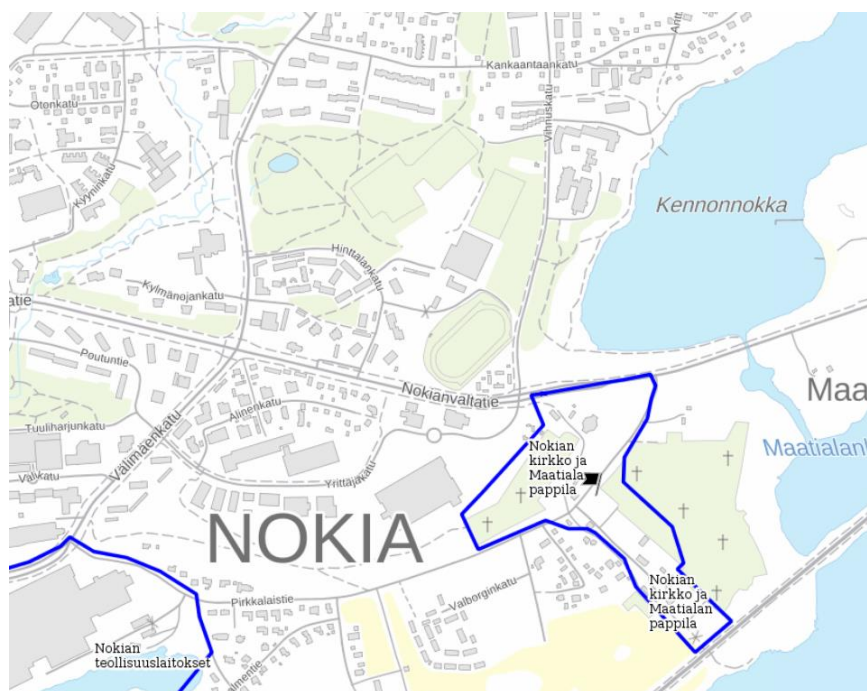
Itäänpäin mentäessä Penttilänpuisto nousee, supistuu suppilomaisesti ja lopulta päättyy Vihnuskatuun. Vihnuskadun kohdalla kulkee vedenjakaja eli maasto laskee kadun molemmin puolin. Tämä vedenjakaja erottaa kaksi omanlaista maisematilaa toisistaan. Vihnusjärven rannan puistomainen laitos- ja kulttuuriympäristö on sekoitus uutta ja vanhaa laitosrakentamista sekä lehtomaista puistometsäkasvillisuutta. Rantaan viettävä jyrkkä niittyrinte sen sijaan muistuttaa edelleen vanhasta peltomaisemasta. Alueelta löytyvät myös vanhat Kankaantaan kantatilat Hinttala ja Vanha-Vikkula, jotka luovat alueelle merkittävää historiallista arvoa ja syvyyttä.

Suunnittelualueen maisemallisesti arvokkaimpia alueita ovat avoimet laaksot sekä rantojen ja ojanvarsien lehtometsiköt.

3.12 Arvokkaat kulttuuriympäristöt ja -kohteet

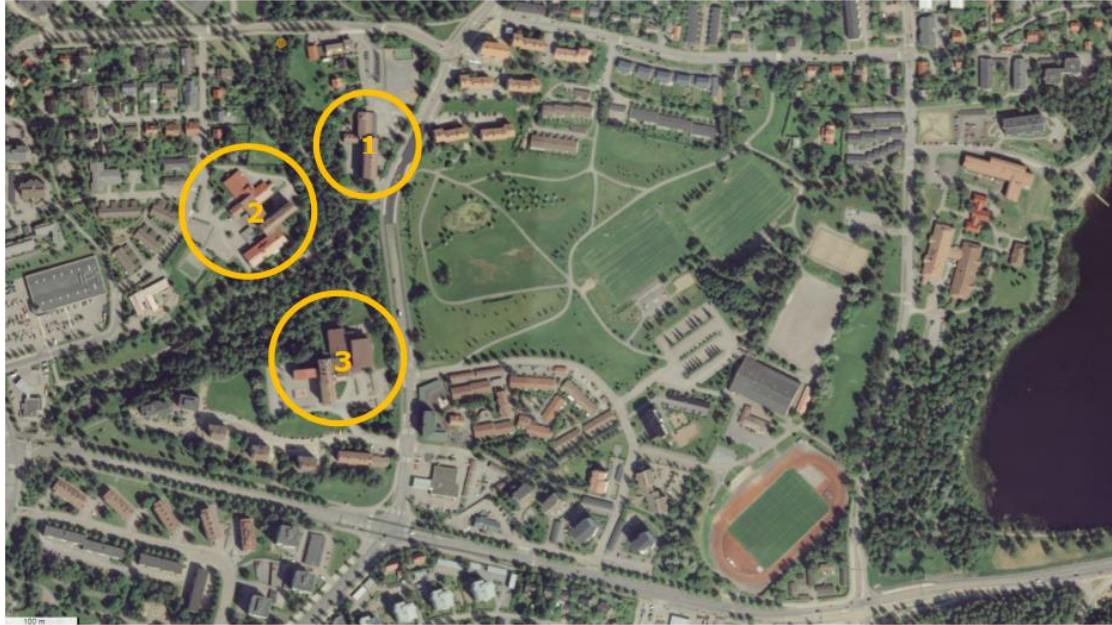
Suunnittelualueella ei sijaitse valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY). Suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä, alueen kaakkoispuolella ja Nokianvaltatien eteläpuolella, on Nokian kirkon ja Maatialan pappilan valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön aluetta (RKY 2009). Nokian pyörökirkko muodostaa korkealla harjulla maisemallisesti keskeisen ja näkyvän maamerkin tärkeän vesireitin ja vanhan maantien varrella. Kirkkomaisemaan liittyy harjun laella oleva kiviaidan ympäröimä hautausmaa sekä Pyhäjärven rannalla Maatialan pappilan pihapiiri. Suunnittelualueelta, erityisesti Ilkantieltä ja Kankaantaan koulun pihalta, avautuu maisemassa ja koko alueen kulttuuriympäristön havainnoinnissa merkittävä näkymä urheilualueen laakson yli mäellä sijaitsevan kirkon torniin.

Suunnittelualueen läheisyydessä on lisäksi Nokian teollisuuslaitosten valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Nokianvirran Emäkosken varrelle perustetut metsä- ja kumiteollisuuden tuotantolaitokset kuuluvat Suomen teollistumisen keskeisiin ympäristöihin. Historiallisesti Nokian puunjalostusteollisuus edustaa modernin paperiteollisuuden varhaisinta vaihetta 1860-luvulta. Teollisuuslaitokset muodostavat historiallisesti laajan, kerroksellisen ja arkkitehtonisesti arvokkaan kokonaisuuden, joka on edelleen teollisessa käytössä. (Lähde: Museovirasto). Suunnittelualueella on maakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä, jotka on esitetty kaavaselostuksen kappaleessa 3.11.3.

Kuva 22. Suunnittelualueutta lähinnä olevat valtakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet Nokian kirkko ja Maatialan pappila sekä Nokian teollisuuslaitokset (RKY 2009).

Kaavatyön yhteydessä on laadittu rakennetun kulttuuriympäristön inventointi (Ramboll, 2018). Työ pohjautui eri aikojen historiallisten karttojen, kirjallisuudesta saatujen tietojen, vanhojen ilmakuvien, rakennusvalvonnasta saatujen kuvien sekä maastokäynneillä kerättyjen havaintotietojen rinnastamiseen ja vertailuun. Inventoinnissa on esitetty inventoijan alustavat esitykset koulurakennusten arvotukseksi. Esitetyt arvotukset eivät perustu viranomaisten kanssa käytyihin neuvotteluihin.

Kuva 23. Ortoilmakuva suunnittelualueesta. Suunnittelualueen länsiosaan sijoittuvat, rakennetun kulttuuriympäristön inventoinnissa tarkastellut koulurakennukset on osoitettu kuvassa ympyröin ja numeroitu seuraavasti: 1. Kankaantaan koulu, 2. Nokianvirran koulu, 3. Nokian lukio ja työvänteatteri.

Kankaantaan koulu on arvotettu maakunnallisesti merkittäväksi luokitelluksi kohteeksi, jolla on historiallisia sekä maisemallisia arvoja. Kouluun kohdistuvat seuraavat arvot: sivistyshistoria, arkkitehtuurin historia, alkuperäisyys ja säilyneisyys, paikallishistoria sekä maisema. Rakennus on edustava aikakautensa koulurakennuksena. Rakennuksen on arvioitu edustavan ja ilmentävän edellä mainittuja arvoja erityisen hyvin ja kohde on ainutlaatuinen tai harvinainen sekä säilyneisyydeltään hyvä.

Nokianvirran koulu on arvotettu maakunnallisesti merkittäväksi luokitelluksi kohteeksi, jolla on historiallisia arvoja. Kouluun kohdistuvat seuraavat arvot: sivistyshistoria, arkkitehtuurin historia, alkuperäisyys ja säilyneisyys sekä paikallishistoria. Rakennuksen on arvioitu omaavan jotakin tai joitakin em. arvoja, ja kohteen säilyneisyys on hyvä tai kohtalainen.

Nokian lukion koulurakennuksessa toimii lukion lisäksi Nokian Työväen Teatteri. Rakennus on arvotettu inventoinnissa maakunnallisesti merkittäväksi luokitelluksi kohteeksi, jolla on historiallisia sekä maisemallisia arvoja. Kouluun kohdistuvat seuraavat arvot: sivistyshistoria, arkkitehtuurin historia, paikallishistoria sekä maisema. Kohde on inventoinnin perusteella arvoperusteiltaan muita arvoluokkia vähämerkityksisempi ja/tai säilyneisyydeltään heikentynyt (merkittävästi muutettu).

Keskustan osayleiskaavan 2030 yhteydessä laaditun kulttuuriympäristöselvityksen (Ahola, 2010) mukaan Vihnusjärven ja Kylmänojan välillä sijaitseva Penttilänpuisto, keskuskentän alue ja Vihnusjärven rantapuisto ovat kaupunkikuvallisesti merkittävä laaja urheilupuistomainen kokonaisuus. Keskustan laajimman yhtenäisen puisto- ja virkistysalueen maisemahistoriallisiin lisäarvoihin lukeutuvat puiston reuna-alueelta löytyvät Kankaantaan kylän vanhat talot kuten kaavamuutosalueeseen kuuluva Hinttala sekä vastaavasti kaavamuutosalueeseen kuuluva Vihnuskoti.

Alueen eteläosassa sijaitseva Hinttalan kotiseutumuseon rakennuskokonaisuus on alueelta Keskustan osayleiskaavan 2030 yhteydessä laaditussa kulttuuriympäristöselvityksessä (Ahola, 2010) arvioitu kaupunkikuvallisesti arvokkaaksi kohteeksi (Kankaantaan vanha asutus ja Penttilänpuisto).

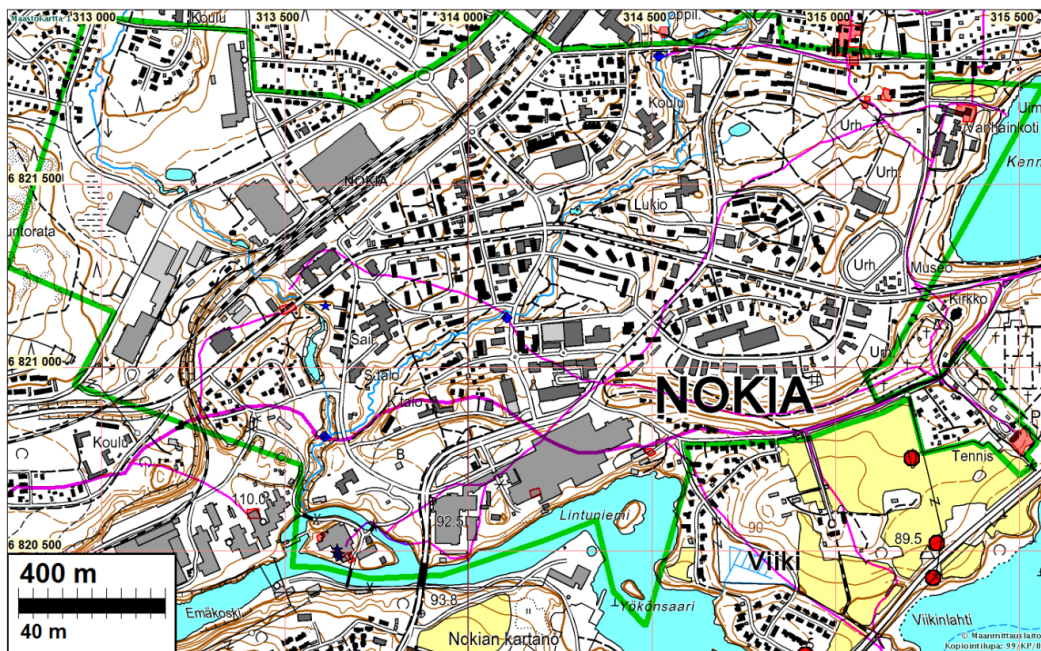
Kulttuuriympäristöselvityksen perusteluissa todetaan, että Hinttalan kotiseutumuseon ja ns. kahvimyllytalon rakennuskokonaisuus on paikallishistoriallisesti arvokas, Hinttalan kantatilan 1700-luvulla perustettu asumapaikka kirkkoympäristössä. Alueella sijaitsee ulkomuseo, jossa suurin osa rakennuksista on alkuperäisillä paikoillaan.

Kankaantaan Hinttala oli kylän kantatiloja ja entinen sotilasvirkatalo. Talo on sijainnut nykyisellä sijainnillaan viimeistään 1780-luvulta lähtien. Nykyiset rakennukset ovat virkatalon vuokraajien rakennuttamia. Hinttalan pirttirakennus oli vuodesta 1870 eteenpäin vuosikymmenien ajan kuntakokousten pitopaikkana, ja samassa pirtissä aloitti vuonna 1893 Kankaantaan kansakoulu. Pohjois-Pirkkalan kunta osti tilan vuokraoikeudet 1923, ja kunnantoimisto oli Hinttalassa alkuvuodet. Sen jälkeen pirttirakennuksessa ja pytingissä asui vuokralaisia. Vuonna 1945 Nokian kauppa lunasti tilan valtiolta. Kotiseutumuseona Hinttala on toiminut vuodesta 1954. Kulttuuriympäristöselvityksessä rakennuskokonaisuus esitetään suojeltavaksi asemakaavalla.

Vihnuskotialuetta ei inventoitu erikseen voimassa olevan osayleiskaavan yhteydessä, sillä kaavaa laadittaessa kohde oli vastikään inventoitu ja todettu kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi kohteeksi. Voimassa olevan Keskustan osayleiskaavan 2030 yhteydessä laaditun kulttuuriympäristöselvityksen mukaan suunnittelualueen koillisosassa sijaitseva Vihnuskoti kuuluu Penttilänpuistoa reunustavaan maisemaan, ja vanhaan kylävaiheeseen liittyvä Vihnuskoti on yksi maisemakokonaisuuden kannalta tärkeimmistä osista.

3.13 Muinaisjäännökset

Mikroliitti Oy on laatinut vuonna 2010 muinaisjäännösinventoinnin Nokian keskustan yleiskaavan muutosalueelta sekä Pappilan alueelta, ja suunnittelualue oli osa selvitysalueita. Muinaisjäännösinventoinnin perusteella suunnittelualueella ei ole muinaisjäännöksiä tai muita suojeltavaksi katsottavia kulttuurihistoriallisia jäännöksiä.

Kuva 24. Mikroliitin laatiman muinaisjäännösinventoinnin tutkimusalue on rajattu vihreällä (Mikroliitti 2010).

3.14 Väestö, elinkeinot ja palvelut

Nokian kaupungin väkiluku oli vuoden 2017 lopussa noin 33 300 asukasta. Väkiluvun muutos edellisestä vuodesta oli 0,3 %. Vuoden 2017 lopussa rivi- ja pientaloissa asuneiden osuus oli 60,4 % ja vuokra-asunnoissa asuvien osuus 23,3 % kaupungissa asuneista. Nokian väestö on keski-ikältään hieman muuta Suomea nuorempaa (Lähde: Tilastokeskus).

Suunnittelualue sijaitsee Nokian keskustassa julkisten ja kaupallisten palveluiden välittömässä läheisyydessä. Keskustan palvelurakenne on kattava, ja keskustasta löytyy useita erikoiskaupan toimialojen liikkeitä ja palveluyrityksiä sekä kunnallisia palveluita. Alueen työpaikat ja palvelut ovat painottuneet ydinkeskustaan sekä tehdasalueille.

Suunnittelualue sijoittuu keskustan pohjoispuolelle alueelle, jonne on keskittynyt runsaasti kaupungin koulu- ja urheilupalveluita sekä vanhuspalvelukeskus. Suunnittelualueen länsiosassa on alakoulu, yläkoulu sekä lukio. Yläkoulun läheisyydessä on päiväkotia. Suunnittelualueen itäosassa on jäähalli, urheilukenttiä (mm. yleisurheilu-, jalkapallo-, tennis- ja koripallokentät), frisbeegolf-rata sekä ulkoilureittejä. Kaava-alueen eteläosassa sijaitsee Hinttalan kotiseutumuseo ja välittömästi kaava-alueen kaakkoispuolella Nokian kirkko.

Suunnittelualueella nykyisen lukiorakennuksen läheisyydessä on kerrostaloja, ja suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä on sekä pientaloalueita että kerrostaloalueita.

3.15 Virkistys

Suunnittelualueella sijaitseva Penttilänpuiston ympäristö (Nokian liikuntapuisto) on tärkeä virkistysalue sekä urheilu- ja liikuntapaikka Nokian keskustassa. Alue tarjoaa monipuolisia virkistytymismahdollisuuksia, ja alueella on mm. yleisurheilu-, jalkapallo-, tennis- ja koripallokentät, frisbeegolfrata, skeittialue sekä ulkoilureittejä. Alueen itäosassa on jäähalli. Penttilänpuistossa on myös runsaasti rakentamatonta, avointa tilaa virkistytymiseen.

Suunnittelualueen läpi kulkee Nokian merkittävimpiä viher- ja virkistysyhteyksiä. Tärkeät viheryhteydet noudattavat maisemarakenteen äärialueita eli laaksoja ja harjuja. Alueelta laaditun maisemaselvityksen (Ramboll, 2018) mukaan nämä maisemarakenteen äärialueet on suositeltavaa jättää rakentamisen ulkopuolelle ja pyhittää viher- ja virkistysalueiksi.

Kuva 25. Suunnittelualueen tärkeitä viher- ja virkistysyhteyksiä.

3.16 Liikenne

Suunnittelualueen tiestö muodostuu Vihnuskadusta, Ilkantiestä, Ikinuortenpolusta, Kylmänojankadusta, Koulutiestä sekä Ollilankadusta. Aluetta rajaavat etelässä Nokianvaltatie ja Hinttalankatu, pohjoisessa Kankaantaankatu ja lännessä Kyyninkatu.

Nokianvaltatie toimii alueen pääkatuna. Nokianvaltatie johtaa idässä Läntisen kehätien (vt 3) ja Nokian moottoritien (vt 12) suuntaan ja lännessä Nokian keskustan läpi. Ilkantie toimii alueen tärkeimpänä kokoojakatuna. Ilkantie liittyy pohjoisessa Vihnuskatuun ja edelleen Öljytiehen, jota pitkin on yhteys Porintielle (vt 11) tai Rounionkatua pitkin Tampereen puolelle. Etelässä Ilkantie jatkuu Pirkkalaistienä ja Emäkoskentienä, jolta on lopulta yhteys Turuntiehen (vt 12).

Nokianvaltatien nopeusrajoitus on 50 km/h suunnittelualueen kohdalla. Muualla suunnittelualueella nopeusrajoitus on 40 km/h.

Nokianvaltatie on suunnittelualueen kaduista vilkkain ja sillä liikkuu vuorokaudessa 9 000–15 000 ajoneuvoa. Ilkantien liikennemäärä on 4 000–5 500 ajoneuvoa vuorokaudessa. Muutoin katuverkon liikennemäärät ovat tätä pienempiä.

Suunnittelualueelta laaditun liikenneselvityksen (Ramboll, 2018) mukaan alueen liikenne ei ole kasvanut viimeisen kymmenen vuoden aikana, eivätkä suunnittelualueen liikennemäärät ole kasvaneet aikaisempien liikenne-ennusteiden mukaisesti.

Nokialle päättyy kolme pyöräilyn seudullista pääreittiä. Yksi reitti Nokian keskustaan tulee Ilkantietä pitkin Tesoman ja Myllypuron suunnasta Länsi-Tampereelta, ja kaksi muuta reittiä tulevat Nokianvaltatietä pitkin. Toinen reitti on Länsi-Tampereelta ja kulkee Nokialle Nokiantietä pitkin. Toinen reitti tulee Pirkkalasta ja myötäilee Läntistä kehätietä.

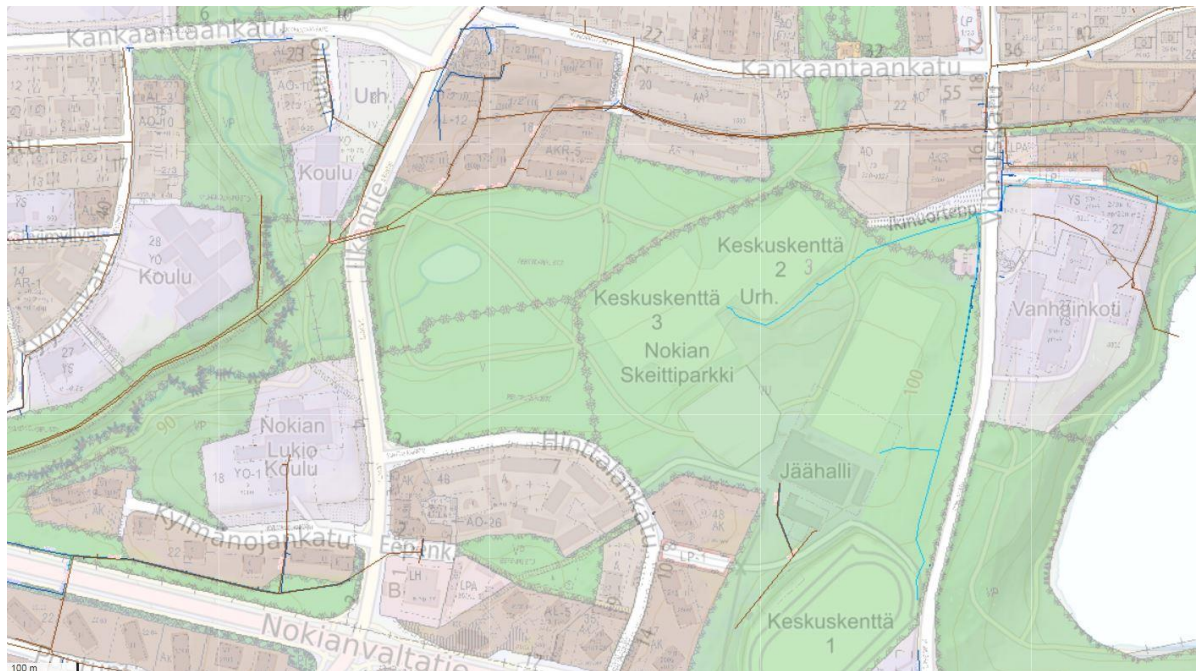
Kankaantaankadulla on nykyisin Ilkantien ja Pinsiöntien välillä yhdistetty jalankulku- ja pyörätie kadun eteläpuolella. Suunnittelualueella Vihnuskadun ja Ilkantien välillä on pelkät jalkakäytävät. Hinttalankadun eteläreunassa on pelkkä jalkakäytävä.

Alueen jalankulku- ja pyöräväylät ovat pääasiassa melko kapeita. Yhdistetyn jalankulku- ja pyöräväylän leveys on esimerkiksi Vihnuskadulla paikoitellen alle kolme metriä. Penttilänpuiston alueelle pääsee sujuvasti myös viheralueilla kulkevia lähireittejä pitkin. Ilkantielle on todettu alikulun tarve koulujen kohdalla. Ympäröivää maastoa korkeammalle sijoittuva Ilkantien linjaus mahdollistaa alikulun toteuttamisen Penttilänpuiston kohdalle.

Ilkantien, Kankaantaankadun ja Vihnuskadun varrella on linja-autojen paikallisliikenteen pysäkkejä ja Nokianvaltatien varrella kaava-alueen välittömässä läheisyydessä linja-autojen kaukoliikenteen pysäkkejä sekä pikavuoropysäkkejä (Lähde: Digiroad, Liikennevirasto).

3.17 Tekniset verkostot

Suunnittelualue on kokonaan kunnallisteknisten verkostojen piirissä. Alueella on kattavat kunnalliset vesihuollon verkostot ja kaupungin vedenhankinta perustuu pääasiassa Maatialanharjun alueen pohjaveteen. Pohjavesialue sijaitsee suunnittelualueen eteläpuolella ja ulottuu aivan suunnittelualueen kaakkoisosaan.

Kuva 26. Ote suunnittelualan johtoverkkokartasta.

4. OSAYLEISKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 Vaihtoehtojen tutkiminen idealuonnostasolla

Kaavatyöhön liittyen Nokian kaupunki järjesti yleisön kuulemistilaisuuden 3.4.2018. Yleisötilaisuudessa esiteltiin kolme kaavoitusarkkitehti Hannu Eerikäisen laatimaa alustavaa vaihtoehtoa kaava-alueen laajuudesta sekä alueelle suunniteltavasta maankäytöstä.

Vaihtoehdossa 1 osoitettiin kaavamuutosalueeksi laajan rajauksen mukainen alue. Penttilänpuistoon osoitettiin vaihtoehdossa yhtenäiskoulu sekä monitoimihalli, ja nykyisten koulurakennusten paikoille sekä Vihnusrantaan osoitettiin kerrostaloja.

Alustava osayleiskaavan luonnos

vaihtoehto 1

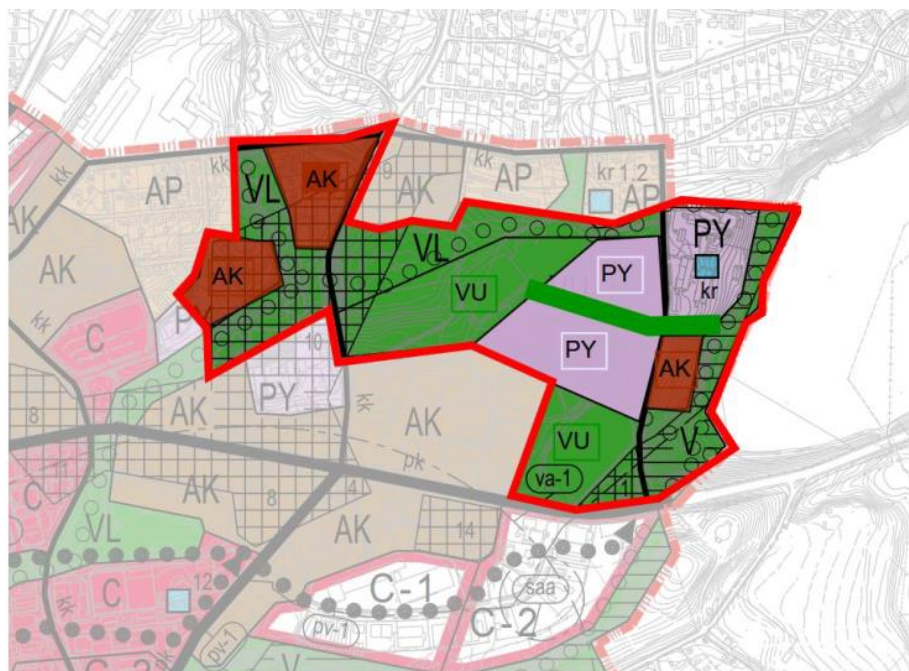
Laaja rajaus

- Yhtenäiskoulu ja monitoimihalli Penttilänpuistoon
- Nykyisten koulurakennusten paikoille ja Vihnusrantaan kerrostaloja

PY-julkisten palvelujen alue

VU-liikunta- ja urheilupalveluiden alue

AK-kerrostalovaltainen asuntoalue

Kuva 27. Alustava osayleiskaavan luonnos, ve 1 (Nokian kaupunki/Hannu Eerikäinen 3.4.2018)

Vaihtoehdossa 2 kaava-alueen rajausta oli suppeampi. Vaihtoehdossa monitoimihalli osoitettiin Penttilänpuistoon, ja koulujen kiinteistöjen esitettiin säilyvän nykyisellään. Alueelle ei osoitettu uutta asuinrakentamista.

Alustava osayleiskaavan luonnos

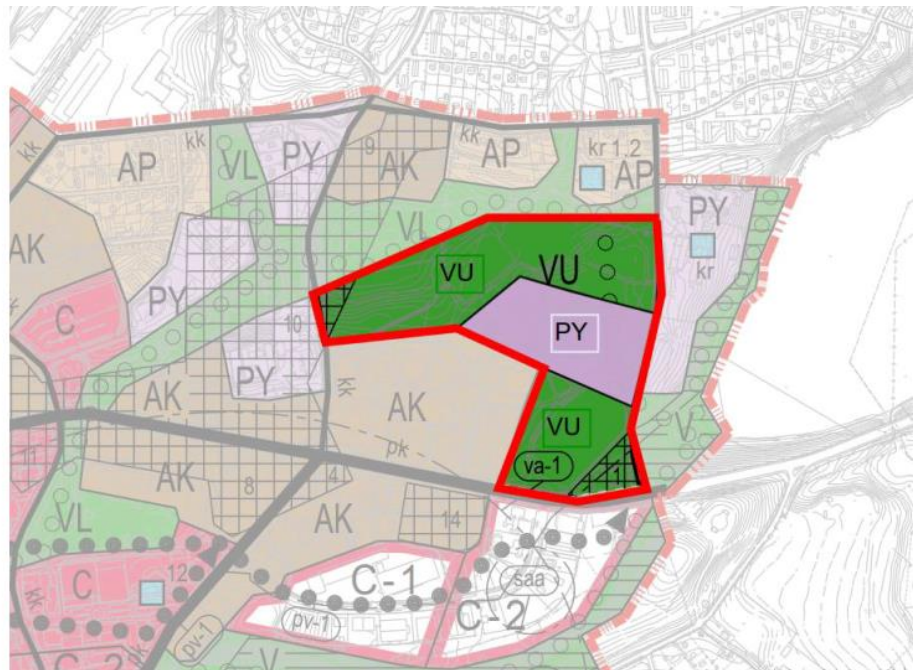
vaihtoehto 2

Suppea rajausta

- Monitoimihalli Penttilänpuistoon
- Koulut rakennetaan nykyisille paikoille

PY-julkisten palvelujen alue

VU-liikunta- ja urheilupalveluiden alue

Kuva 28. Alustava osayleiskaavan luonnos, ve 2 (Nokian kaupunki/Hannu Eerikäinen 3.4.2018)

Vaihtoehdossa 3 kaava-alueen rajausta oli myös suppea. Vaihtoehdossa Penttilänpuistoon osoitettiin sekä yhtenäiskoulu että monitoimihalli. Koulurakennuksia ei esitetty purettavaksi, ja käytöstä poistetuille koulukiinteistöille esitettiin tutkittavaksi uutta käyttöä.

Alustava osayleiskaavan luonnos

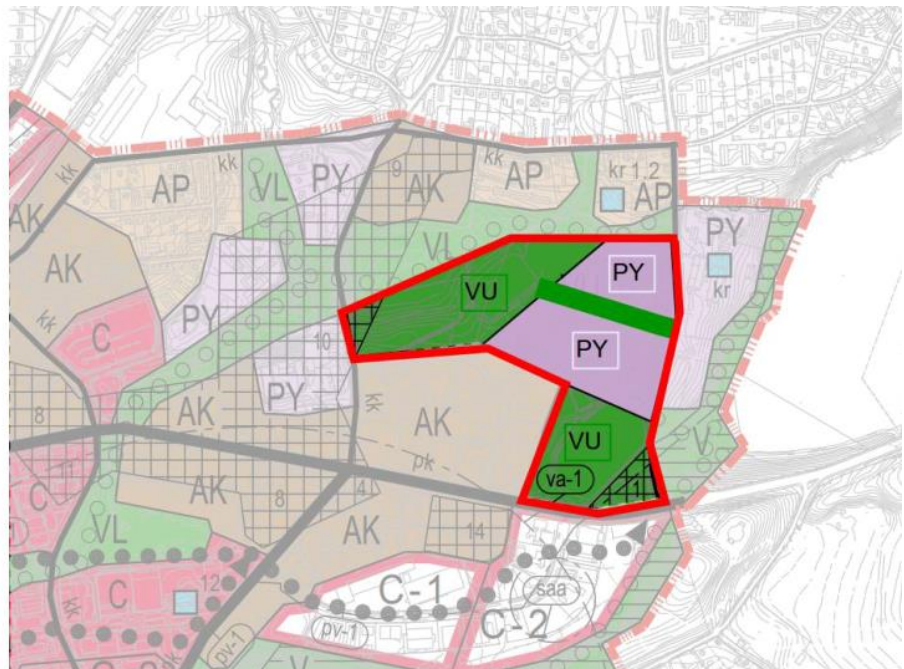
vaihtoehto 3

Suppea rajausta

- Yhtenäiskoulu ja monitoimihalli Penttilänpuistoon
- Nykyisten koulurakennusten käyttötarkoituksen muutos/uusi käyttö

PY-julkisten palvelujen alue

VU-liikunta- ja urheilupalveluiden alue

Kuva 29. Alustava osayleiskaavan luonnos, ve 3 (Nokian kaupunki/Hannu Eerikäinen 3.4.2018)

Kaavatyön valmisteluvaiheessa laadittiin kaupungin esittämien tavoitteiden mukaisesti myös kolme idealuonnosta alueen tarkemman maankäytön toteuttamisesta. Idealuonnoksissa esitettiin erilaisia vaihtoehtoja uuden yhtenäiskoulun sijoittamisesta ja muusta maankäytön jäsentämisestä. Idealuonnoksissa esitettiin alustavia ajatuksia alueen rakentamisen määrästä, liikenteen ja kevyen liikenteen reiteistä, pysäköinnin järjestämisestä sekä virkistysalueista.

Vaihtoehdossa 1 (VE 1) yhtenäiskoulu sijoittuu Vihnuskadun varteen, vaihtoehdossa 2 (VE 2) nykyisen lukion tontille ja vaihtoehdossa 3 (VE 3) nykyisen Kankaantaan alakoulun tontille. Idealuonnosten keskeiset piirteet ja vaikutukset on esitetty idealuonnoskarttojen yhteydessä alla olevissa kuvissa.

VE 1 - VIHNUKATU

Yhtenäiskoulu Vihnuskadun varteen

- o 10000-18000 k-m²
- o Turvalliset kevyen liikenteen kulkureitit koululaisille puistoalueita pitkin
- o Rinnestajainti mahdollistaa rakennuksen monipuolisen massoittelemisen ja osittaisen upottamisen rinteeseen
- o Muodostettavissa kaupunkikuvallisesti näyttävä sisäänkäynti ja turvallinen saattoliikenteen jättöpaikka
- o Autopaikat (n. 130 kpl) koulun ja liikuntahallin väliselle alueelle, yhteiskäyttömahdollisuus
- o Alue on aiottu rakentamiselle hieman ahdas; jos näin paljon alaa pysäköinnille, koulun piha-alue jää melko pieneksi (n. 5000 m²) tai vaihtoehtoisesti rakennus on pakotettava V-VI-kerrokseen, jolloin se puolestaan nousee kilpailemaan tärkeässä puiston laakson yli avautuvassa näkymässä kirkon kanssa
- o Jäähallin pohjoispuolella nykyisin sijaitsevat tennis- ja jalkapallokentät sekä frisbeegolf-radan osat menetetään

Liikuntahalli jäähallin yhteyteen

- o 7500 k-m², osin kaksikerroksinen
- o Autopaikat (n. 60 kpl) Liikuntahallin eteläpuolella; koulun autopaikkojen yhteiskäyttömahdollisuus iltaikäytössä;
- o Muutoinkin synergiaedut koulun liikuntatoimintojen ja iltaikäytön kanssa

Muu maankäyttö:

- o Kankaantaan koulu säilytetään joko nykyisessä tai uudessa käytössä.
- o Lukio+teatteri joko säilyy nykyisellään tai siirtyy Tredun yhteyteen ja en sijaan toteutetaan asuinkeuhkotalotomija
- o Nokianvirran koulun paikalle asuinkeuhkotaloja alueen pienimittakaavaisuus huomioiden

Kuva 30. Idealuonnos VE 1

VE 2 – NYKYINEN LUKION TONTTI

Yhtenäiskoulu lukion nykyiselle tontille

- o 10000-18000 k-m²
- o Sijainti mäen päällä mahdollistaa kaupunkikuvallisesti näyttävän rakentamisen – edellyttää myös arkkitehtuurin panostamista
- o Autopaikat (n. 130 kpl) vievät koko etupihan ja maastomuodoista johtuen edellyttävät terassointia ja hieman erityisiä ajojärjestelyjä
- o Esteettömyys vaikeasti saavutettavissa ellei mahdoton
- o Tontti on ahdas; koulun piha-alueille ei jää kuin pieniä toisistaan irrallisia alueita; suurempien piha-alueiden muodostaminen edellyttäisi maastomuotojen huomattavaa muokkaamista, mikä puolestaan vaikuttaa negatiivisesti pohjoispuolisen viheralueen arvoihin ja kaupunkikuvaan

Muu maankäyttö:

- o Kankaantaan koulu säilytetään joko nykyisessä tai uudessa käytössä.
- o Lukio siirtyy Tredun yhteyteen
- o Nokianvirran koulun paikalle asuinkeuhkotaloja alueen pienimittakaavaisuus huomioiden
- o Liikuntahalli mahdollista toteuttaa jäähallin yhteyteen, mutta ei synergiaetuja koulutoiminnan kanssa

Kuva 31. Idealuonnos VE 2

VE 3 – NYKYINEN NOKIANVIRRRAN KOULUN TONTTI

Kuva 32. Idealuonnos VE 3

4.2 Kaavaluonnosvaihtoehdot

Kaavan tavoitteet ovat tarkentuneet kaavatyön edetessä. Tarkentuneiden tavoitteiden, idealuonnosten ja niistä kaupungin kaavoituksen edustajilta saadun sekä muun saadun palautteen, suunnittelualuetta koskevien lähtötietojen ja alueelta laadittujen selvitysten laadittiin kaksi vaihtoehtoista kaavaluonnosta (vaihtoehto 1 ja vaihtoehto 2). Luonnoksissa on esitetty vaihtoehtoiset ratkaisut Vihnuskadun varrelle osoitettavasta rakentamisesta, nykyisten koulutonttien hyödyntämisestä sekä alueen muusta maankäytöstä.

Luonnokset alustavine vaikutusarvioineineen on kuvattu selostuksen luvuissa 5–7.

Kummatkin vaihtoehdot koostuvat kerrostalovaltaisista asuntoalueista tai -alueesta (AK), julkisten palvelujen ja hallinnon alueista (PY) sekä eriluonteisista lähivirkistysalueista (VL, VU, VL-1/s). Vaihtoehtoisissa esitetään vaihtoehtoiset ratkaisut edellä mainittujen käyttötarkoituksiluokkien sijoittelusta sekä muista alueelle osoitettavista kaavamerkinnöistä ja -määräyksistä.

Kummassakin luonnosvaihtoehdossa osoitetaan julkisten palvelujen ja hallinnon aluetta Penttilänpuistoon nykyisen jäähallin ympäristöön. Kummallakin vaihtoehdolla mahdollistetaan siten erilaisien julkisten palvelujen ja hallinnon toimintojen kuten erilaisten urheilua ja virkistystä palvelevien uudisrakennusten toteuttaminen nykyisen jäähallin lähiympäristöön.

Nykyisen lukion tontille alueen lounaisosaan osoitetaan kummassakin luonnosvaihtoehdossa julkisten palvelujen ja hallinnon aluetta. Alueen käyttötarkoitus ei siten muutu kaavamuutoksen myötä.

Vihnusjärven ranta-alueella on alueelta laaditun luontoselvityksen perusteella tuoretta runsasravinteista lehtoa. Voimassa olevan osayleiskaavan mukaisen julkisten palvelujen ja hallinnon alueen rakentumaton eteläosa muutetaan kummassakin luonnosvaihtoehdossa lähivirkistysalueeksi. Vihnusjärven ranta-alueelle osoitetaan lähivirkistysaluetta (VL-1/s), jota koskevassa kaavamääräyksessä todetaan, että alueella sijaitsee luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä elinympäristö, lehto, jonka ominaispiirteitä ei saa heikentää. Kaava-alueen länsiosaan osoitetaan tuoreen ja kostean runsasravinteisen lehtoalueen kohdalle ja sen välittömään lähiympäristöön lähivirkistysaluetta vastaavalla kaavamääräyksellä VL-1/s. Vihnusjärven ranta-alueelle osoitetaan lisäksi maisemallisesti arvokasta aluetta. Alueen hoidossa tulee kaavamääräyksen mukaan vaalia maisemallisia ja virkistysarvoja.

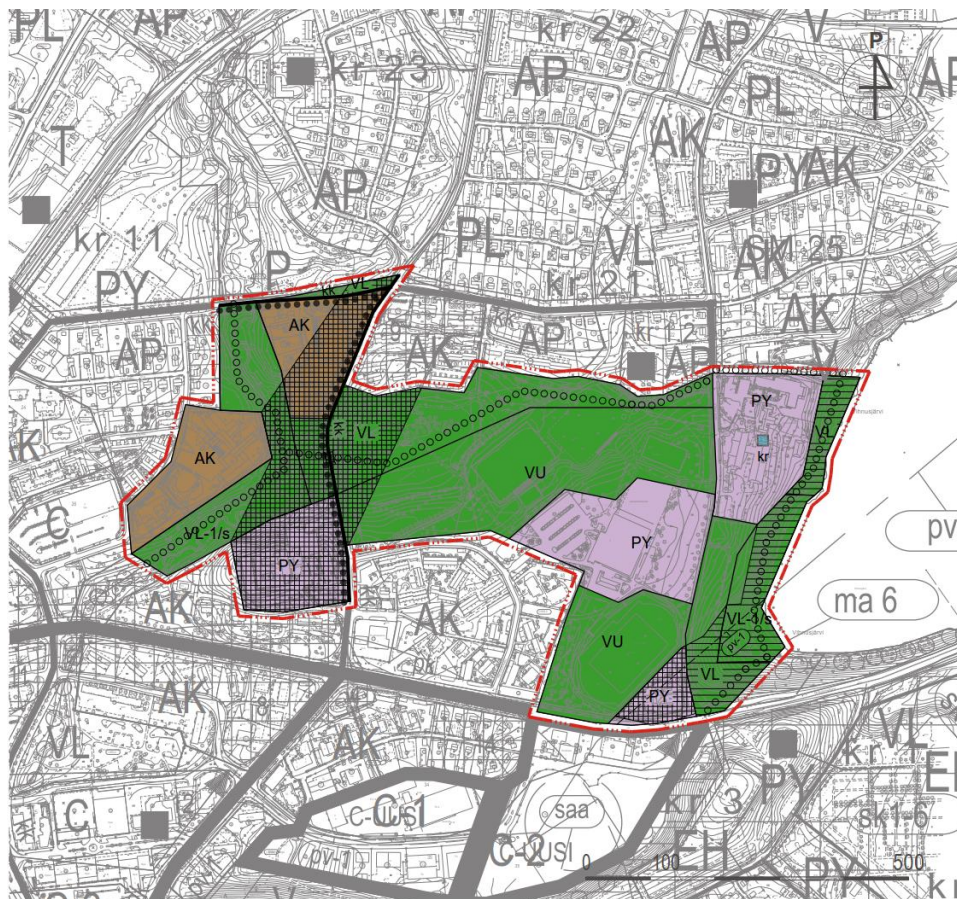
Nykyisen alakoulun tontin pohjoispuolelle kulkevan Kankaantaankadun pohjoispuolelle osoitetaan kummassakin vaihtoehdossa lähivirkistysaluetta.

Voimassa olevassa osayleiskaavassa alueen koillisosassa Vihnustien varrella sijaitseva Vihnuskoti on osoitettu suojelu-/muinaismuistokohteeksi sekä kulttuurihistoriallisesti merkittäväksi rakennukseksi, jonka suojelun tarve on selvitettävä rakennusta koskevan toimenpiteen tai asemakaavahankkeen yhteydessä (kr). Kaavamuutoksessa kohteeseen osoitetaan vastaavat kaavamääräykset muutoin, paitsi Vihnuskotia koskevaksi kaavamerkinnäksi/-määräykseksi osoitetaan ”suojelukohde”.

Suunnittelualueen länsiosaan osoitetaan laaja kaupunkikuvallisesti arvokas alue, joka on osoitettu alueelle myös voimassa olevassa osayleiskaavassa. Kaavamääräyksen mukaan alueen kehittämisessä, suunnittelussa ja rakentamisessa lähtökohtana on alueen arvopohjan säilyminen. Alueen käytössä tapahtuvan muutoksen on sovellettava alueen historialliseen kehitykseen ja aluetta täydennettäessä uusi ja vanha rakennuskanta on huolellisesti sovitettava yhteen. Kaavamuutoksessa kaupunkikuvallisesti arvokasta aluetta osoitetaan laajalle alueelle suunnittelualueen länsiosaan nykyiseltä lukion tontilta aina nykyiselle alakoulun tontille asti. Kaupunkikuvallisesti arvokasta aluetta laajennetaan koskemaan koko nykyisen lukion tonttia ja myös nykyisen alakoulun tontin pohjoispuolista katualuetta Kankaantaankadun ja Ilkantien risteysalueella. Toisaalta nykyisen yläkoulun tonttia ei osoiteta kummassakaan luonnosvaihtoehdossa osaksi kaupunkikuvallisesti arvokasta aluetta. Kaavatyön yhteydessä laaditun rakennetun kulttuuriympäristön inventoinnin (Ramboll, 2018) perusteella Nokianvirran yläkoulu on merkittävä osa maakunnallisesti arvokkaaksi todettua kulttuuriympäristöä sekä alueen ja koululaitoksen kehittymisen historiaa. Muilla alueen koulurakennuksilla on kuitenkin yläkoulua enemmän suojeluarvoja, eikä yläkoulurakennukselle tai sen lähiympäristöön ole osoitettu kaavamuutoksessa suojelumerkintöjä tai -määräyksiä eikä kaupunkikuvallisesti arvokasta aluetta.

Alueen eteläosassa sijaitseva kotiseutumuseo ja sen lähiympäristö osoitetaan kummassakin vaihtoehdossa julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi. Alue osoitetaan kaupunkikuvallisesti arvokkaaksi alueeksi vastaavasti kuin muutettavassa osayleiskaavassa.

5. OSAYLEISKAVALUONNOKSEN KUVAUS, VE 1

Kuva 33. Luonnosvaihtoehto 1.

5.1 Yleiskuvaus, rakenne ja mitoitus (VE 1)

Vaihtoehto koostuu kerrostalovaltaisista asuntoalueista (AK), julkisten palvelujen ja hallinnon alueista (PY) sekä eriluonteisista lähivirkistysalueista (VL, VL-1/s, VU).

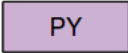
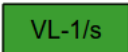
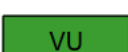
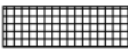
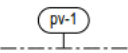
Nykyisille alakoulun sekä yläkoulun tonteille osoitetaan kerrostalovaltaista asuntoaluetta (AK).

Nykyisen jäähallin ympäristöön Vihnuskadun varrelle osoitetaan julkisten palvelujen ja hallinnon aluetta (PY). Jäähallin lähiympäristöön mahdollistetaan siten esimerkiksi urheilua ja virkistystä palvelevan uudisrakennuksen toteuttaminen.

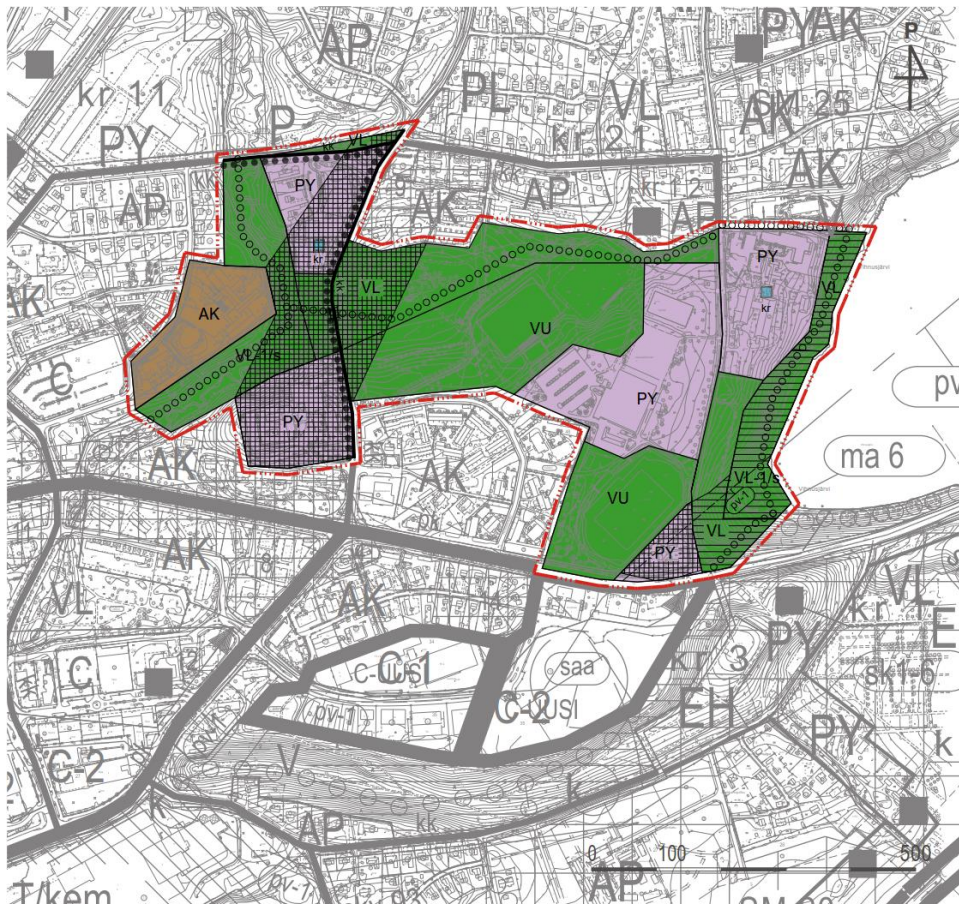
Noin 12 % kaava-alueesta koostuu asuinalueista. Julkisten palvelujen ja hallinnon aluetta on noin 26 %. Virkistys- ja ulkoilualueita on huomattava osuus eli noin 62 % koko alueesta.

5.2 Kaavamerkinnät ja -määräykset (VE 1)

Kaavaratkaisuun liittyvät seuraavat merkinnät ja määräykset:

	Kerrostalovaltainen asuntoalue.
	Julkisten palvelujen ja hallinnon alue.
	Lähivirkistysalue.
	Lähivirkistysalue. Alueella sijaitsee luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä elinympäristö, lehto, jonka ominaispiirteitä ei saa heikentää.
	Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue.
	Kaupunkikuvallisesti arvokas alue. Alueen kehittämisessä, suunnittelussa ja rakentamisessa lähtökohtana on alueen arvopohjan säilyminen. Alueen käytössä tapahtuvan muutoksen on sovelluttava alueen historialliseen kehitykseen ja aluetta täydennettäessä uusi ja vanha rakennuskanta on huolellisesti sovittava yhteen.
	Maisemallisesti arvokas alue. Alueen hoidossa tulee vaalia maisemallisia ja virkistysarvoja.
	Vedenhankinnan kannalta tärkeä pohjavesialue.
	Suojelukohde.
	Kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennus, jonka suojelun tarve on selvitetty rakennusta koskevan toimenpiteen tai asemakaavahankkeen yhteydessä.
	Uusi kevyen liikenteen alikulku.
	Kokoojakatu.
	Kevyen liikenteen reitti.
	Ulkoilureitti.
	Yleiskaava-alueen raja.
	Alueen raja.
	Osa-alueen raja.

6. OSAYLEISKAVALUONNOKSEN KUVAUS, VE 2

Kuva 34. Luonnosvaihtoehto 2.

6.1 Yleiskuvaus, rakenne ja mitoitus (VE 2)

Luonnosvaihtoehto koostuu kerrostalovaltaisesta asuntoalueesta (AK), julkisten palvelujen ja hallinnon alueista (PY) sekä eriluonteisista lähivirkistysalueista (VL, VL-1/s, VU).

Nykyisen yläkoulun tontille osoitetaan kerrostalovaltaista asuntoaluetta (AK).

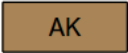
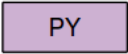
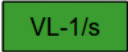
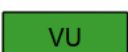
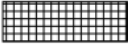
Vaihtoehdossa 2 osoitetaan vaihtoehtoa 1 laajempi julkisten palvelujen ja hallinnon alue (PY) Vihnuskadun varteen. Vaihtoehto mahdollistaa erilaisten julkisten palvelujen ja hallinnon toimintojen kuten erilaisten urheilua ja virkistystä palvelevien uudisrakennusten sijoittamisen Vihnuskadun varteen jäähallin yhteyteen sekä lähes Ikinuortenpolulle asti.

Kaavatyön yhteydessä laaditussa rakennetun kulttuuriympäristön inventoinnissa Kankaantaan koulu on arvotettu maakunnallisesti merkittäväksi luokitelluksi kohteeksi. Kouluun kohdistuvat seuraavat arvot: sivistyshistoriallinen, arkkitehtuurin historia, alkuperäisyys ja säilyneisyys, paikallishistoria ja maisema. Rakennus on edustava aikakautensa koulurakennuksena. Rakennuksen on arvioitu edustavan ja ilmentävän edellä mainittuja arvoja erityisen hyvin ja kohde on ainutlaatuinen tai harvinainen sekä säilyneisyydeltään hyvä. Koulurakennus osoitetaan vaihtoehdossa suojelukohteeksi sekä kulttuurihistoriallisesti merkittäväksi rakennukseksi, jonka suojelun tarve on selvitettävä rakennusta koskevan toimenpiteen tai asemakaavahankkeen yhteydessä (kr).

Noin 6 % kaava-alueesta koostuu kerrostalovaltaisesta asuinalueesta. Julkisten palvelujen ja hallinnon aluetta on noin 36 %. Virkistys- ja ulkoilualueita on yli puolet (noin 58 %) koko alueesta.

6.2 Kaavamerkinnät ja -määräykset (VE 2)

Kaavaratkaisuun liittyvät seuraavat merkinnät ja määräykset:

	Kerrostalovaltainen asuntoalue.
	Julkisten palvelujen ja hallinnon alue.
	Lähivirkistysalue.
	Lähivirkistysalue. Alueella sijaitsee luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä elinympäristö, lehto, jonka ominaispiirteitä ei saa heikentää.
	Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue.
	Kaupunkikuvallisesti arvokas alue. Alueen kehittämisessä, suunnittelussa ja rakentamisessa lähtökohtana on alueen arvopohjan säilyminen. Alueen käytössä tapahtuvan muutoksen on sovellettava alueen historialliseen kehitykseen ja aluetta täydennettäessä uusi ja vanha rakennuskanta on huolellisesti sovitettava yhteen.
	Maisemallisesti arvokas alue. Alueen hoidossa tulee vaalia maisemallisia ja virkistysarvoja.
	Vedenhankinnan kannalta tärkeä pohjavesialue.
	Suojelukohde.
	Kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennus, jonka suojelun tarve on selvítettävä rakennusta koskevan toimenpiteen tai asemakaavahankkeen yhteydessä.
	Uusi kevyen liikenteen alikulku.
	Kokoojakatu.
	Kevyen liikenteen reitti.
	Ulkoliikereitti.
	Yleiskaava-alueen raja.
	Alueen raja.
	Osa-alueen raja.

7. VAIHTOEHTOJEN VAIKUTUKSET

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:n mukaan kaavaa laadittaessa on vaikutuksia selvítettävä siinä laajuudessa, että voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön;
- 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;
- 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;
- 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;
- 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.

Vaikutusten arviointi on kiinteä osa osayleiskaavan laadintaprosessia suunnittelutyön kaikissa vaiheissa. Arvioinnissa hyödynnetään suunnittelualueella koskevia lähtötietoja ja olemassa olevia selvitysaineistoja sekä maastokäynneillä koottua aineistoa alueesta, ympäristöstä, luonnonoloista ja maisemasta. Erityisesti vaikutusten arvioinnissa kiinnitetään huomiota alueisiin, joille kaavan maankäyttöratkaisussa kohdistuu selkeästi muuttuvaa maankäyttöä. Erityistä huomiota pyritään kiinnittämään niihin vaikutuksiin, jotka ovat luonteeltaan alueen nykytilanteeseen verrattuna merkittäviä.

Luonnosvaiheessa arvioidaan alustavasti laadittujen vaihtoehtoisten ratkaisujen keskeisiä vaikutuksia. Vaikutusten arviointia tarkennetaan kaavaprosessin aikana. Tarvittaessa varaudutaan ai-neiston ja olemassa olevien selvitysten ajantasaistamiseen mm. lisäselvityksin ja maastokäynnein. Vaikutusten arvioinnissa huomioidaan myös kaavaprosessin aikana saatava palaute (lausunnot, mielipiteet ja muistutukset).

Luonnosvaihtoehto 1	Luonnosvaihtoehto 2
Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	
- Sekä nykyisen alakoulun että yläkoulun tonteille mahdollistetaan uutta kerrostalorakentamista. Toteutuessaan ratkaisu lisää alueen asukasmäärää. Ratkaisu tarjoaa asumisen mahdollisuuksia keskeisellä sijainnilla keskustan palvelujen ja virkistysalueiden läheisyydessä sekä hyvien liikenneyhteyksien päässä. - Uusi yhtenäiskoulu on mahdollista sijoittaa nykyisen lukion tontille. Koulu on hyvin saavutettavissa joukkoliikenteellä sekä kävellen ja pyörällä. Koulukeskuksen rakentaminen nykyisen lukion tontille ei muuta merkittävästi peruskoululaisten koulureittejä. - Jäähallin läheisyyteen on mahdollista toteuttaa esimerkiksi alueelle suunniteltu monitoimihalli, ja ratkaisulla monipuolistetaan alueen virkistysmahdollisuuksia. Osa alueen nykyisistä virkistyspalveluista saatetaan menettää jäähallin lähiympäristön rakentuksessa. Vaihtoehdolla turvataan kuitenkin vaihtoehtoa 2 paremmin alueen nykyisten virkistyspalvelujen säilyminen, ja Penttilänpuiston alueelle jää edelleen virkistyspalveluita ja -mahdollisuuksia. Vihnusjärven ranta-alueelle osoitetaan laaja lähivirkistysalue, ja ranta-alueen virkistyskäyttö turvataan.	- Nykyisen yläkoulun tontille mahdollistetaan uutta kerrostalorakentamista. Alueen asukasmäärä lisääntyy jossain määrin ratkaisun toteutuessa. Ratkaisu tarjoaa asumisen mahdollisuuksia keskeisellä sijainnilla keskustan palvelujen ja virkistysalueiden läheisyydessä sekä hyvien liikenneyhteyksien päässä. - Uusi yhtenäiskoulu on mahdollista sijoittaa nykyisen lukion tontille. Kaava mahdollistaa koulun tai muun palvelun sijoittumisen myös Vihnuskadun varteen jäähallin pohjoispuolelle. Nykyisen lukion tontille toteutettaessa koulu on hyvin saavutettavissa joukkoliikenteellä sekä kävellen ja pyörällä. Koulukeskuksen rakentaminen nykyisen lukion tontille ei muuta merkittävästi peruskoululaisten koulureittejä. Myös Vihnuskadun varrelle sijoittuvat toiminnot ovat hyvin saavutettavissa eri kulkumuodoilla. Kevyen liikenteen kulkureitit ovat muodostettavissa turvallisiksi. - Jäähallin läheisyyteen on mahdollista toteuttaa esimerkiksi alueelle suunniteltu monitoimihalli sekä muita urheilua ja virkistystä palvelevien uudisrakennusten toteuttaminen, ja ratkaisulla monipuolistetaan alueen virkistysmahdollisuuksia. Osa alueen nykyisistä virkistyspalveluista menetetään Vihnuskadun varren rakentuksessa. Penttilänpuiston alueelle jää kuitenkin edelleen virkistyspalveluita ja -mahdollisuuksia. Vihnusjärven ranta-alueelle osoitetaan laaja lähivirkistysalue, ja ranta-alueen virkistyskäyttö turvataan.
Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon	
Vaihtoehdosta ei aiheudu erityisiä vaikutuksia.	Vaihtoehdosta ei aiheudu erityisiä vaikutuksia.
Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin	
- Kaavaratkaisulla turvataan alueen erityisten luontoarvojen säilyminen. Alueella sijaitsevat lehtoalueet osoitetaan lähivirkistysalueeksi, jossa alueella sijaitsevan lehdon ominaispiirteitä ei saa kaavamääräyksen mukaan heikentää. Alueella sijaitsevan pienialaisen lammen kohdalle ei ole osoitettu rakentamista ja lammen lähiympäristön maankäyttö säilyy samanlaisena kuin nykyisin, joten kaavaratkaisusta ei aiheudu haitallisia vaikutuksia myöskään lammen ja mahdollisen viitasammakolle soveltuvan elinympäristön säilymisen kannalta. - Urheilu- ja virkistyskäytössä olevaa Penttilänpuiston aluetta muutetaan vähäisiltä osin julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi jäähallin ympäristössä. Muilta osin vaihtoehdossa ei osoi-	- Kaavaratkaisulla turvataan alueen erityisten luontoarvojen säilyminen. Alueella sijaitsevat lehtoalueet osoitetaan lähivirkistysalueeksi, jossa alueella sijaitsevan lehdon ominaispiirteitä ei saa kaavamääräyksen mukaan heikentää. Alueella sijaitsevan pienialaisen lammen kohdalle ei ole osoitettu rakentamista ja lammen lähiympäristön maankäyttö säilyy samanlaisena kuin nykyisin, joten kaavaratkaisusta ei aiheudu haitallisia vaikutuksia myöskään lammen ja mahdollisen viitasammakolle soveltuvan elinympäristön säilymisen kannalta. - Urheilu- ja virkistyskäytössä olevaa Penttilänpuiston aluetta muutetaan selvästi vaihtoehtoa 1 laajemmalla alueella julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi. Muilta osin vaihtoehdossa ei

teta uusia alueita rakentamiseen, eikä ratkaisulla arvioida olevan merkittävässä määrin vaikutusta kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen tai luonnonvaroihin.	kuitenkaan osoiteta uusia alueita rakentamiseen, eikä ratkaisulla arvioida olevan merkittävässä määrin vaikutusta kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen tai luonnonvaroihin.
Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen	
- Kerrostalovaltaisten asuntoalueiden osoittaminen alueelle keskustan läheisyyteen tiivistää yhdyskuntarakennetta ja on yhdyskuntataloudellisesti kannattavaa. Keskustan lähialueiden asukasmäärän lisääntyminen tuo keskustaan uusia palveluiden käyttäjiä ja vahvistaa siten alueen elinkeinoelämän mahdollisuuksia. - Kaupunki saa kaavalla mahdollistettavista uusista tonteista myynti- tai vuokratuloja, mutta joutuu vastaavasti kustantamaan alueen mahdolliset uudet kadut ym. infrastruktuurin toteuttamisen. - Kaavaratkaisun vaikutus liikennemäärien kasvuun sekä liikenneverkon toimivuuteen on vähäinen. Vihnuskadun liikenne kasvaa jonkin verran. Liikenteen määrä riippuu siitä, mitä toimintoja Vihnuskadun varrelle toteutetaan. Luonnos perustuu nykyisten liikenneväylien käyttöön eikä edellytä uusien liikenneväylien rakentamista. - Uusien virkistystä palvelevien uudisrakennusten rakentaminen Vihnuskadun varteen edellyttäisi Vihnuskadulle parannustoimenpiteitä. Mahdollisten uusien toimintojen tarvitsema pysäköinti tulisi osoittaa samaan paikkaan jäähallin pysäköinnin kanssa, jotta paikkojen yhteiskäyttö olisi mahdollista eikä pysäköintipaikkoja tarvitsisi rakentaa niin paljon.	- Kerrostalovaltaisen asuntoalueen osoittaminen alueelle keskustan läheisyyteen tiivistää yhdyskuntarakennetta ja on yhdyskuntataloudellisesti kannattavaa. Keskustan lähialueiden asukasmäärän lisääntyminen tuo keskustaan uusia palveluiden käyttäjiä ja vahvistaa siten alueen elinkeinoelämän mahdollisuuksia. Vaikutukset ovat kuitenkin vähäisempiä kuin vaihtoehdossa 1. - Kaupunki saa kaavalla mahdollistettavista uusista tonteista myynti- tai vuokratuloja, mutta joutuu vastaavasti kustantamaan alueen mahdolliset uudet kadut ym. infrastruktuurin toteuttamisen. - Kaavaratkaisun vaikutus liikennemäärien kasvuun sekä liikenneverkon toimivuuteen on vähäinen. Vihnuskadun liikenne kasvaa jonkin verran. Liikenteen määrä riippuu siitä, mitä toimintoja Vihnuskadun varrelle toteutetaan. Luonnos perustuu nykyisten liikenneväylien käyttöön eikä edellytä uusien liikenneväylien rakentamista. - Mikäli yhtenäiskoulu osoitettaisiin Vihnuskadun varteen, tarvittavat autopaikat olisi mahdollista osoittaa koulun sekä mahdollisen uuden monitoimihallin tai muiden virkistystä palvelevien uudisrakennusten väliselle alueelle. Vaihtoehto mahdollistaisi siten autopaikkojen yhteiskäytön (koulu ja monitoimihalli). - Uusien virkistystä palvelevien uudisrakennusten rakentaminen Vihnuskadun varteen edellyttäisi Vihnuskadulle parannustoimenpiteitä. Uudisrakennusten pysäköinti tulisi osoittaa samaan paikkaan jäähallin pysäköinnin kanssa, jotta paikkojen yhteiskäyttö olisi mahdollista eikä pysäköintipaikkoja tarvitsisi rakentaa niin paljon.
Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	
- Sekä alakoulun että yläkoulun tontit osoitetaan asuinkerrostalojen alueeksi, ja suunnittelualueen länsi- sekä luoteisosassa maisema muuttuu selvästi kaupunkimaisemmaksi. - Kulttuuriympäristöarvot on osittain huomioitu kaavamääräyksillä. Alueella sijaitseva kulttuurihistoriallisesti merkittävä Vihnuskoti on huomioitu kaavamääräyksissä osoittamalla se suojeltavaksi rakennukseksi. Kankaantaan alakoulu puretaan kaavaratkaisun toteutuessa ja koulurakennuksen erityiset arvot menetetään. Alueen länsiosan sekä kotiseutumuseon ympäristöt on kuitenkin otettu huomioon osoittamalla ne kaupunkikuvallisesti arvokkaaksi alueeksi, mikä tulee huomioida alueen kehittämisessä, suunnittelussa ja rakentamisessa. Vaihtoehdolla turvataan maisemallisesti merkittävän Vihnusjärven ranta-alueen säilyminen osoittamalla se maisemallisesti arvokkaaksi alueeksi, jonka hoidossa tulee kaavamääräyksen mukaan vaalia maisemallisia ja virkistysarvoja.	- Yläkoulun tontti osoitetaan asuinkerrostalojen alueeksi, ja suunnittelualueen länsiosassa alueen maisema muuttuu kaupunkimaisemmaksi. - Kulttuuriympäristöarvot on huomioitu kaavamääräyksillä. Alueella sijaitseva kulttuurihistoriallisesti merkittävä Vihnuskoti sekä Kankaantaan alakoulu on huomioitu kaavamääräyksissä osoittamalla ne suojeltaviksi rakennuksiksi. Koulurakennus voidaan säilyttää joko nykyisessä käytössä tai sille voidaan tutkia uutta käyttöä. Alueen länsiosan sekä kotiseutumuseon ympäristöt on lisäksi otettu huomioon osoittamalla ne kaupunkikuvallisesti arvokkaaksi alueeksi, mikä tulee huomioida alueen kehittämisessä, suunnittelussa ja rakentamisessa. Vaihtoehdolla turvataan maisemallisesti merkittävän Vihnusjärven ranta-alueen säilyminen osoittamalla se maisemallisesti arvokkaaksi alueeksi, jonka hoidossa tulee kaavamääräyksen mukaan vaalia maisemallisia ja virkistysarvoja.

8. OSAYLEISKAAVAN SUHDE VALTAKUNNALLISIIN ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEISIIN JA MAAKUNTAKAAVAAN

8.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston päätös uudistetuista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista on tullut voimaan 1.4.2018. Kaavassa esitettyä maankäyttöratkaisua ja sen suhdetta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin tarkastellaan osayleiskaavan ehdotusvaiheessa.

8.2 Kaavan suhde maakuntakaavaan

Osayleiskaavan muutoksen luonnosvaihtoehdoissa esitetyt maankäyttöratkaisut noudattavat alueella voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaava 2040:n keskeisiä periaatteita. Osayleiskaavan ehdotusvaiheessa tarkastellaan tarkemmin esitettyä maankäyttöratkaisua ja sen suhdetta maakuntakaavan tavoitteisiin.

Suunnittelualueen länsiosa on osoitettu maakuntakaavassa keskustatoimintojen alueeksi. Merkintä sisältää niihin liittyvät keskustamaisen asumisen ja keskustahakuisten palvelu-, työpaikka- ja muiden toimintojen alueet liikennealueineen ja puistoineen. Etenkin vaihtoehdossa 1 edistetään keskustamaisen asumisen kehittämistä osoittamalla sekä alakoulun että yläkoulun tontit kerrostalovaltaisiksi asuntoalueiksi.

Kaikki kolme kaava-alueella sijaitsevaa koulurakennusta sijaitsevat maakuntakaavassa osoitetulla maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alueella (kohde 46/4 Nokian asemanseutu ja asuinalueet / Asemanseutu, valtatie ja Kylmäojanpuiston ympäristö). Aluerajaus on huomioitu kummassakin luonnosvaihtoehdossa osoittamalla kaava-alueen länsiosaan laaja kaupunkikuvallisesti arvokas alue. Yläkoulun tontti ei kuulu maakuntakaavassa osoitettuun maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alueeseen, ja lukion tontti on jätetty myös kaavaluonnoksissa kaupunkikuvallisesti arvokkaan alueen rajauksen ulkopuolelle. Etenkin luonnosvaihtoehdossa 2 turvataan alueen erityiset kulttuuriympäristön arvot osoittamalla edustava ja maakunnallisesti arvokas Kankaantaan alakoulu suojelukohteeksi ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi rakennukseksi, jonka suojelun tarve on selvitettävä rakennusta koskevan toimenpiteen tai asemakaavahankkeen yhteydessä.

Suunnittelualueen itäosa (Penttilänpuiston ja Vihnusjärven rantapuiston alueet) on maakuntakaavassa virkistysaluetta. Suunnittelumääräyksen mukaan alue varataan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava virkistyskäytöedellytyksien säilyminen ja kehittäminen, alueen hyvä saavutettavuus sekä osoitettava maakuntakaavakartalle merkittyjen ulkoilureittien jatkuvuus virkistysalueella. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota ympäristön laatuun, alueen ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta. Voimassa olevan osayleiskaavan mukaista julkisten palvelujen ja hallinnon aluetta pienennetään Vihnusjärven ranta-alueen läheisyydessä kummassakin luonnosvaihtoehdossa, ja kummallakin vaihtoehdolla turvataan siten ranta-alueen ja Vihnustien itäpuolisen metsäalueen virkistyskäyttö jatkossakin.

Vaihtoehdossa 2 osoitetaan Vihnuskadun länsipuolelle laajempi julkisten palvelujen ja hallinnon alue, jonka rakentuessa nykyiset urheilu- ja virkistyspalvelut alueella menetetään. Vaihtoehdolla 1 turvataan siten paremmin Penttilänpuiston nykyisten urheilupalvelujen ja virkistysmahdollisuuksien säilyminen. Vihnuskadun länsipuolella maakuntakaavan mukaisella virkistysalueella on jo nykyisin rakennettuna jäähalli huoltorakennuksineen. Kummassakin vaihtoehdossa osoitetaan jäähallin lähiympäristöön julkisten palvelujen ja hallinnon aluetta. Tästä ei arvioida aiheutuvan erityisiä haitallisia vaikutuksia Penttilänpuiston virkistysmahdollisuuksien säilymisen kannalta. Julkisten palvelujen ja hallinnon alueelle on myös mahdollista toteuttaa erilaisia urheilu- ja virkistystoimintoja palvelevia julkisia rakennuksia (kuten esim. urheilu-/monitoimihalli tai uimahalli), joten myös luonnosvaihtoehto 2 mahdollistaa erilaisten virkistyspalvelujen toteuttamisen alueelle.

Nykyisen alakoulun tontin pohjoispuoliselle katualueelle osoitetaan kummassakin vaihtoehdossa lähivirkistysaluetta. Ratkaisu tukee myös maakuntakaavan tavoitetta, sillä maakuntakaavassa tontin pohjoisosaan on osoitettu viheryhteys.

9. KAAVAN TOTEUTTAMINEN JA SEURANTA

Osayleiskaavan toteutus voi alkaa siinä vaiheessa, kun kaava saa lainvoiman. Kaavan toteutumista seuraavat ja ohjaavat Nokian kaupungin maankäytön suunnittelusta vastaavat viranhaltijat.